

ΑΝΑΤΟΜΙΑ
ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Όργανα του Γεννητικού Συστήματος της Γυναίκας

Εξωτερικά όργανα
Εσωτερικά όργανα

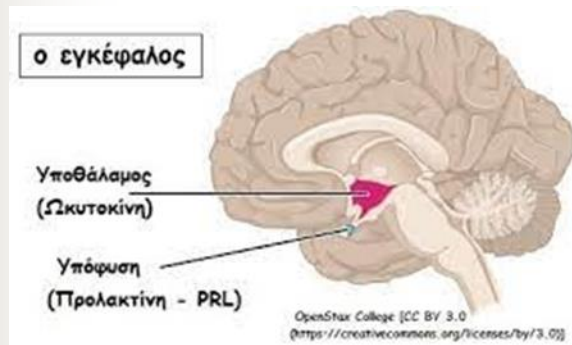

Ρόλος τους η
Αναπαραγωγή

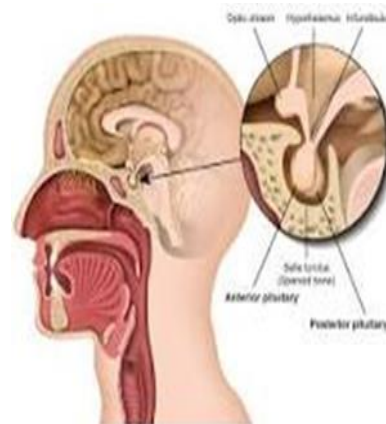
Όργανα του Γεννητικού Συστήματος της Γυναίκας

Άλλα μέρη του σώματος επηρεάζουν επίσης την ανάπτυξη και τη λειτουργία του αναπαραγωγικού συστήματος.

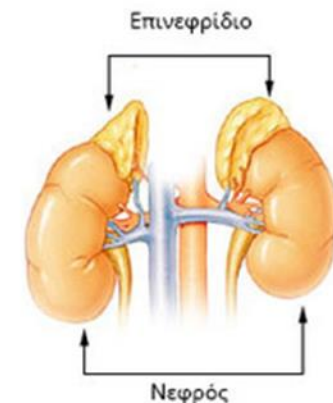
Υποθάλαμος

Υπόφυση

Επινεφρίδια

Όργανα του Γεννητικού Συστήματος της Γυναίκας

Εξωτερικά όργανα

Εξωτερικές ορατές δομές

Εκτείνονται από την ηβική σύμφυση μέχρι το περίνεο

Εσωτερικά όργανα

Εσωτερικές δομές

Βρίσκονται στην πυελική κοιλότητα

Εξωτερικά Γεννητικά όργανα

- Η εμφάνιση των έξω γεννητικών οργάνων ποικίλει μεταξύ των γυναικών.

Κληρονομικότητα

Ηλικία

Φυλή

Αριθμός παιδιών

επηρεάζουν

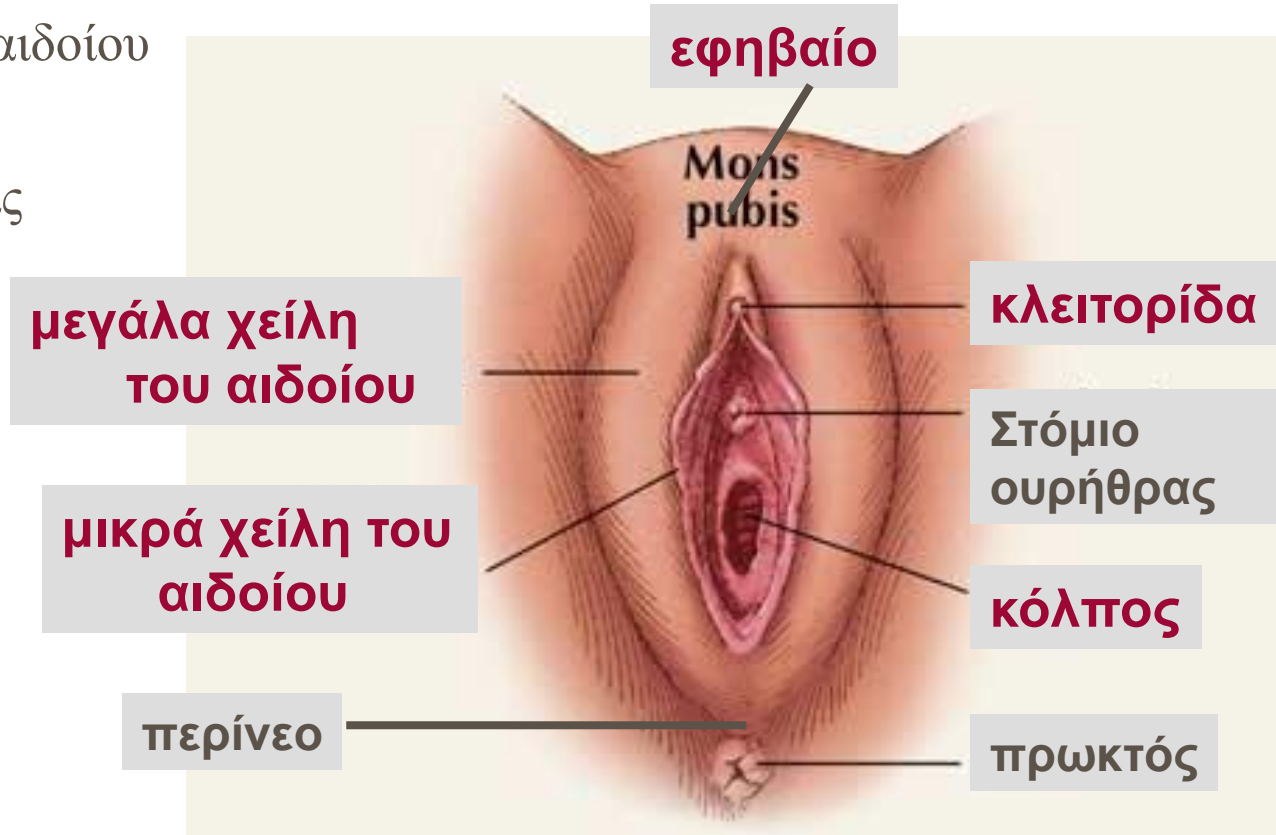
Μέγεθος

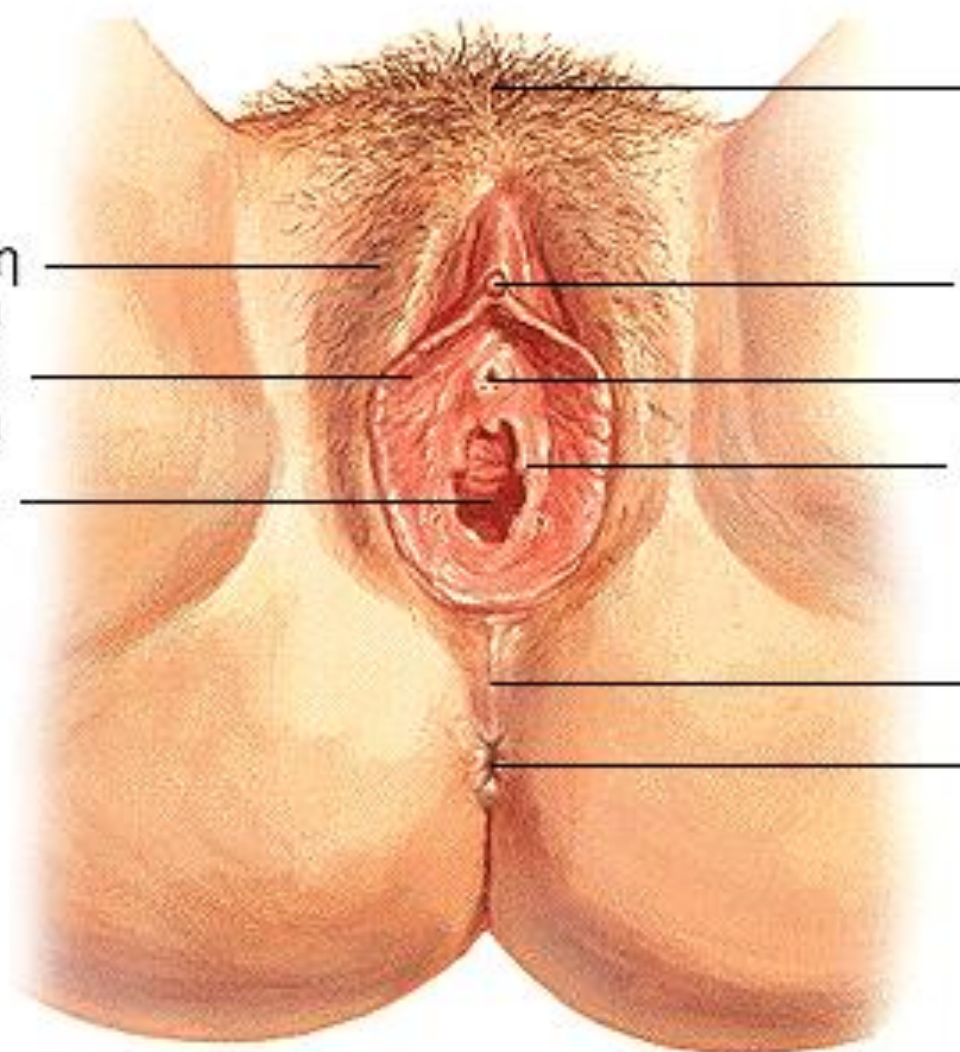
Σχήμα

Χρώμα

Εξωτερικά Γεννητικά όργανα = Αιδοίο

1. Το εφήβαιο
2. Τα μεγάλα χείλη του αιδοίου
3. Τα μικρά χείλη του αιδοίου
4. Η κλειτορίδα
5. Ο παρθενικός υμένας

μεγάλα χείλη
του αιδοίου
μικρά χείλη
του αιδοίου
είσοδος του
κόλπου

εφήβαιο

κλειτορίδα

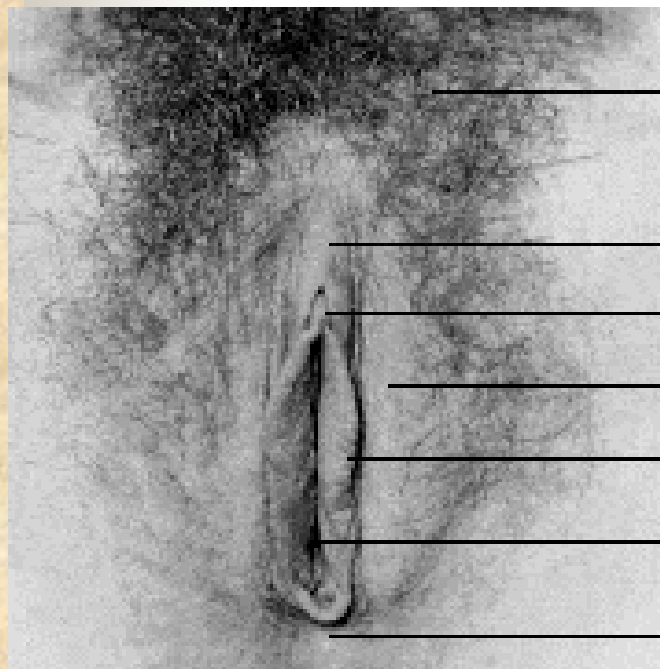
ουρήθρα

παρθενικός
υμένας

περίνεο

πρωκτός

Το εφήβαιο

Εφήβαιο

πόσθη κλειτορίδας
κλειτορίδα
μεγάλα χείλη
μικρά χείλη
κόλπος
περίνεο

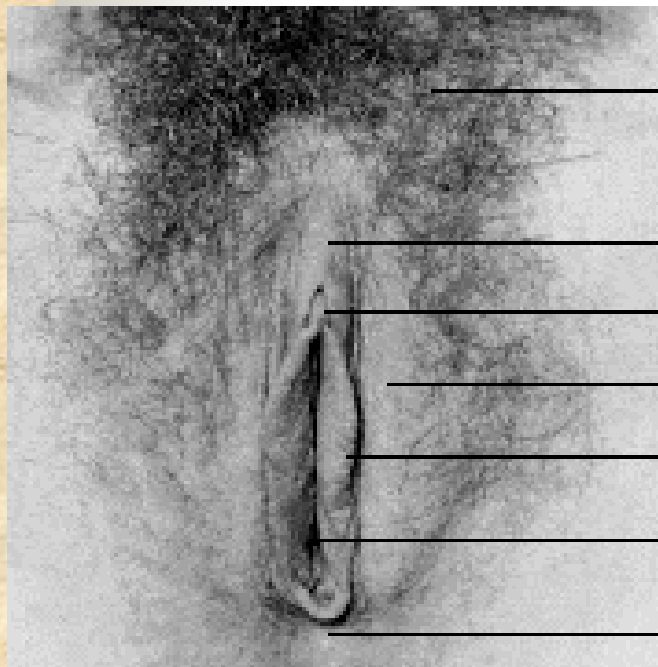
- Αλλιώς όρος της Αφροδίτης.
- Τριγωνική περιοχή.
- Βρίσκεται μπροστά από την ηβική σύμφυση
- Αναπτύσσεται κατά την περίοδο της ήβης, περίοδος σωματικών αλλαγών, κατά την οποία το παιδικό σώμα μετατρέπεται σε ενήλικο, ικανό για αναπαραγωγή. Τα κορίτσια ξεκινούν την ήβη σε ηλικία 11 με 12 ετών περίπου.
- Αποτελείται από λιπώδη ιστό.
- Καλύπτεται από τρίχωμα.

Τα μεγάλα χείλη

- Στενόμακρες πτυχές του δέρματος.
- Αρχίζουν από το εφήβαιο και καταλήγουν στο περίνεο
- Αποτελούνται από λιπώδη και συνδετικό ιστό, σμηγματογόνους και ιδρωτοποιούς αδένες.
- Η εξωτερική επιφάνεια καλύπτεται από τρίχωμα, η εσωτερική άτριχη.
- Αιδοϊκή σχισμή
- Προστατεύουν τις εσωτερικές δομές του κόλπου

Τα μικρά χείλη

εφήβαιο

πόσθη κλειτορίδας

κλειτορίδα

μεγάλα χείλη

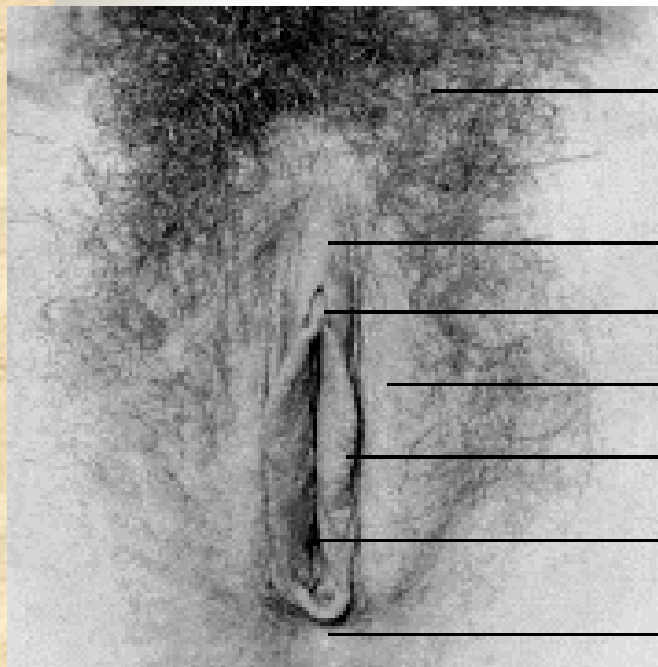
Μικρά χείλη

κόλπος

περίνεο

- Δύο λεπτές πτυχές δέρματος.
- Σκεπάζονται από τα μεγάλα χείλη
- Περιέχουν συνδετικό ιστό, και λίγους σμηγματογόνους αδένες.

Η κλειτορίδα

εφήβαιο

πόσθη κλειτορίδας

Κλειτορίδα

μεγάλα χείλη

μικρά χείλη

κόλπος

περίνεο

- Μικρό κυλινδρικό όργανο
- Αποτελείται από τα δύο σκέλη, το σώμα και την βάλανο. Έχει νευρικές απολήξεις για την σεξουαλική διέγερση
- Αποτελείται από στυτικό ιστό.
- Κατά τη σεξουαλική επαφή μεγαλώνει ελαφρώς.

Περίνεο

- Τα μικρά χείλη ενώνονται και σχηματίζουν έναν επίπεδο ιστό τον χαλινό των μικρών χειλέων.
- Περίναιο, μυώδης περιοχή μεταξύ του χαλινού των μικρών χειλέων και του πρωκτού, καλύπτεται από δέρμα και περιέχει πυελικές δομές.

Παρθενικός υμένας

- Μικρή μεμβράνη στην είσοδο του κόλπου.
- Έχει ανοίγματα για την εκροή του αίματος της εμμήνου ρύσης.
- Έχει ελαστικότητα
- Διαρρηγνύεται κατά την πρώτη σεξουαλική επαφή συνήθως με μικρή αιμορραγία.

Εσωτερικά Γεννητικά όργανα

1. Ο κόλπος
2. Η μήτρα
3. Οι σάλπιγγες ή
 αγωγοί
4. Οι ωοθήκες

Ο κόλπος

- Ελαστικός σωλήνας μήκους 8-9 εκ.
- Αρχίζει από τον παρθενικό υμένα και καταλήγει στον τράχηλο της μήτρας.
- Είναι το όργανο της συνουσίας.
- Τελευταίο όργανο του πυελογεννητικού σωλήνα από το οποίο εξέρχεται το έμβρυο κατά το φυσιολογικό τοκετό.

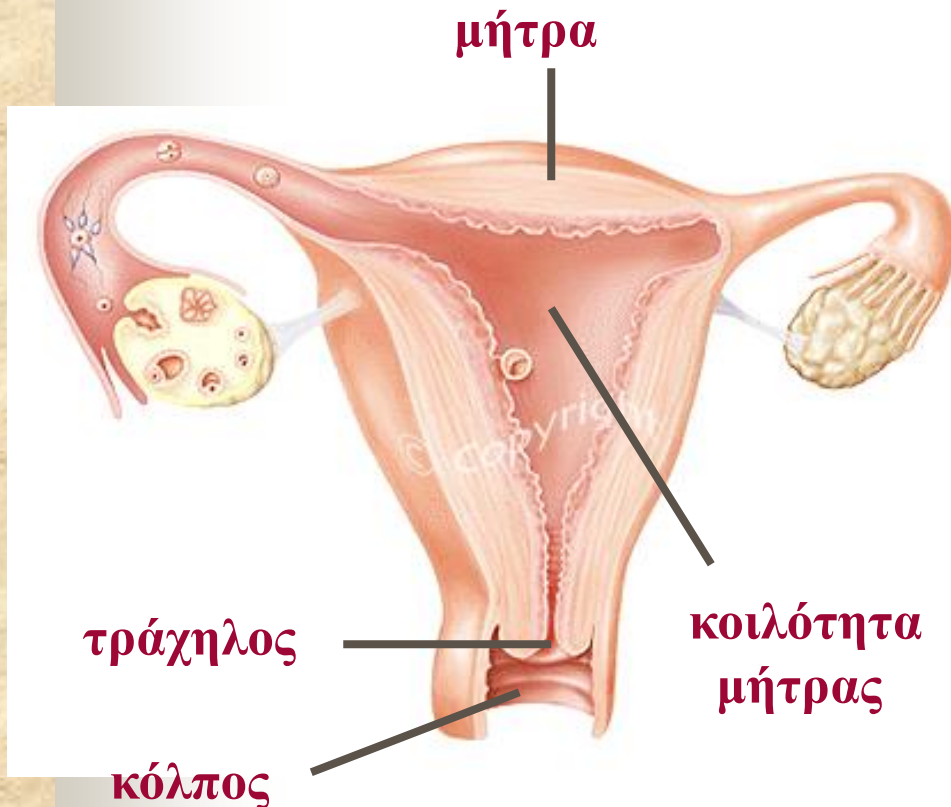
Ο κόλπος

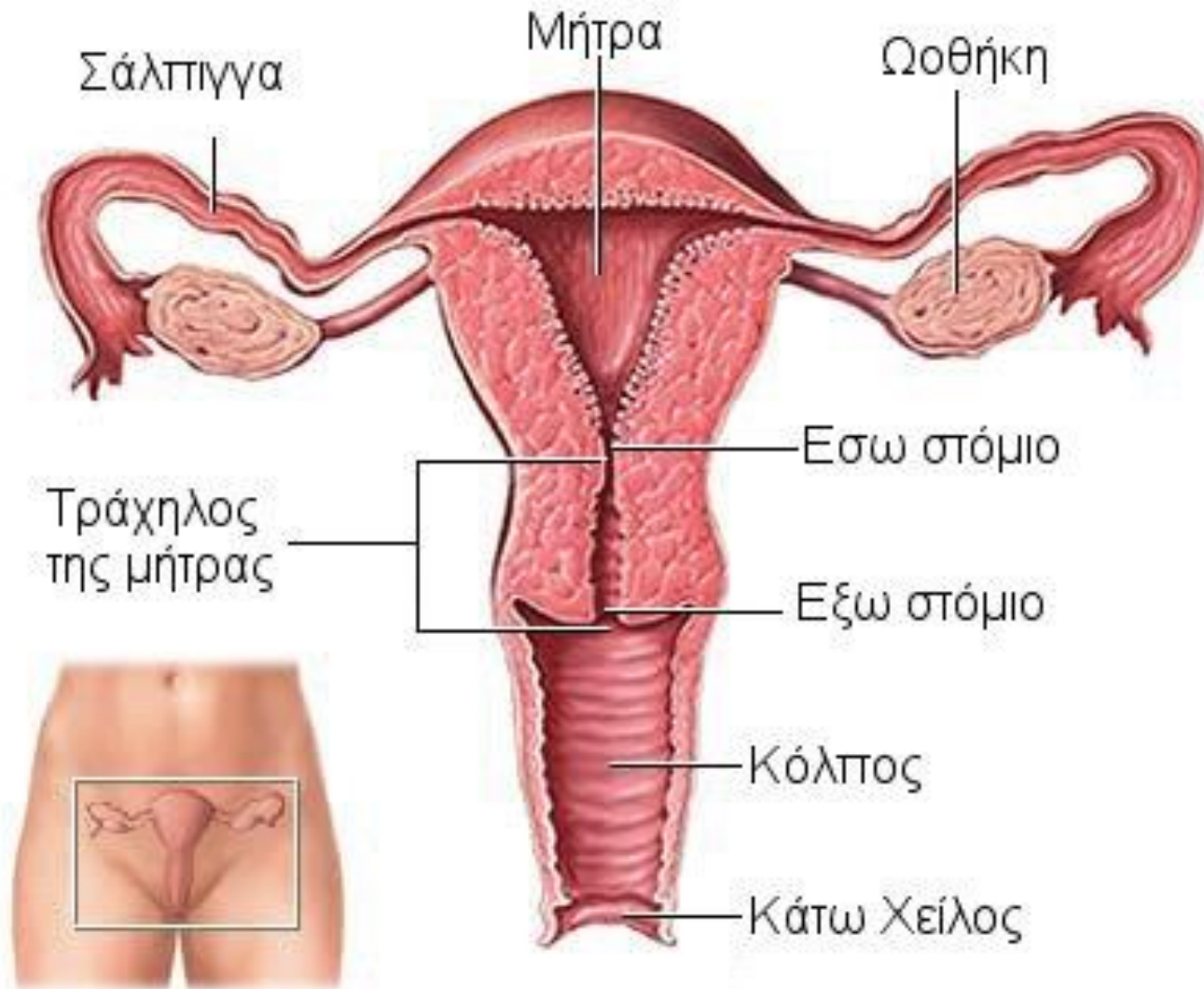
Το τοίχωμα του κόλπου παρουσιάζει πτυχές για να διατείνεται κατά την συνουσία.

Το άνω μέρος, το οποίο περιβάλλει τον τράχηλο της μήτρας, σχηματίζει τον πρόσθιο, οπίσθιο και πλάγιους θόλους.

Η μήτρα

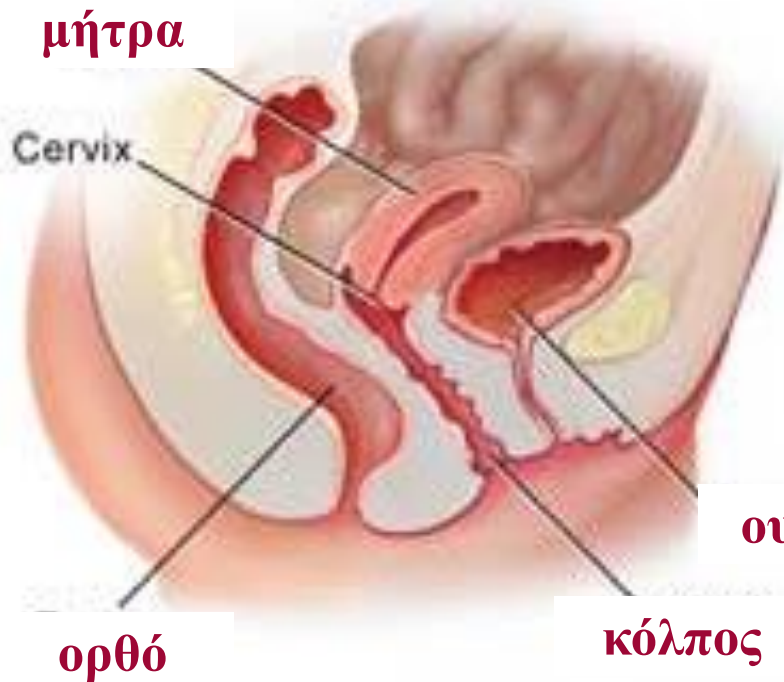

- Το μεγαλύτερο από τα έσω γεννητικά όργανα.
- Σχήμα και μέγεθος αχλαδιού
- Το μέγεθος ποικίλει ανάλογα με την ηλικία και αν έχει γεννήσει η γυναίκα.
- Σε άτοκες έχει βάρος 50 γρ και μήκος 9 εκ.
- Η κοιλότητα της μήτρας έχει σχήμα τριγώνου, επικοινωνεί με την περιτοναϊκή κοιλότητα μέσω των σαλπίγγων και με τον κόλπο μέσω του τραχήλου

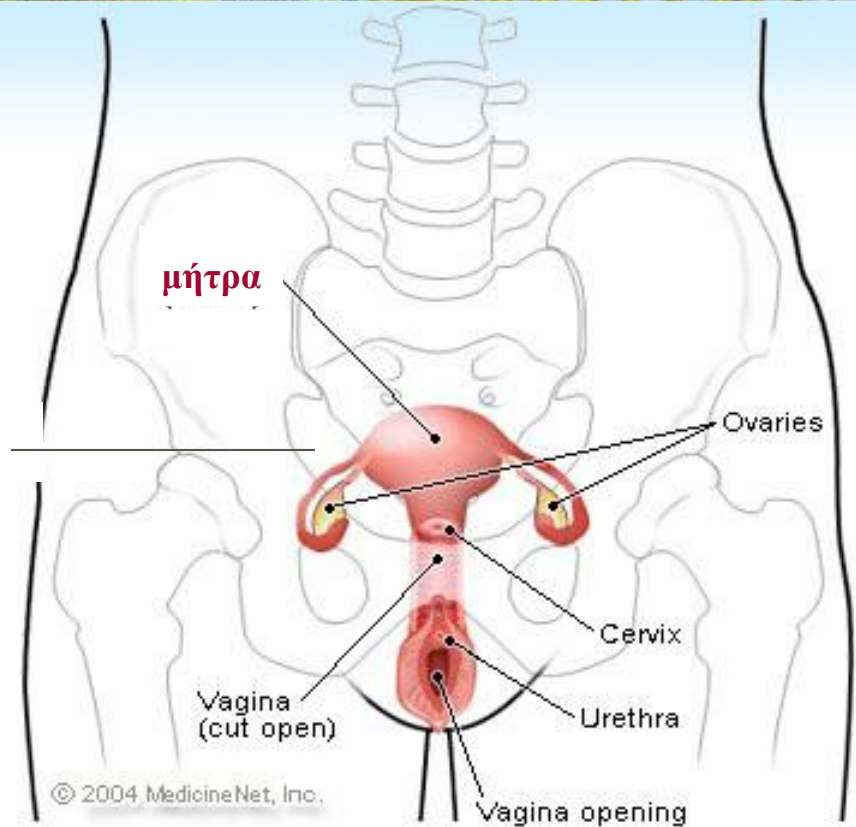
- Σε κάθε μηνιαίο κύκλο η μήτρα προετοιμάζεται να υποδεχθεί το έμβρυο.
- Η μήτρα αποτελεί τη θέση υποδοχής, εμφύτευσης, διατήρησης και θρέψης του γονιμοποιημένου ωαρίου και αργότερα του εμβρύου κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης και το βοηθάει να αναπτυχθεί μέχρι την ώρα του τοκετού.

Η μήτρα

μήτρα

μικρή
πύελος

Βρίσκεται στο μέσο της μικρής πυέλου, μεταξύ της ουροδόχου κύστεως και του ορθού και στηρίζεται από τέσσερα ζεύγη συνδέσμων

Σύνδεσμοι μήτρας

- Το Περιτόναιο καλύπτει σχεδόν όλη τη μήτρα εκτός από την πρόσθια επιφάνεια του τραχήλου και σχηματίζει 2 χώρους, τον κυστεομητρικό (μεταξύ της μήτρας και της ουροδόχου κύστεως) και τον ευθυμητρικό (μεταξύ ορθού ή ευθύ και της μήτρας)
- Πλατείες (2 πτυχές περιτοναίου σαν μανδύας-συνδέουν τα χείλη της μήτρας με το πλάγιο τοίχωμα της πυέλου). Χωρίζεται από το μεσωθήκιο σε πάνω ή μεσοσαλπύγγιο και κάτω ή μεσομήτριο.
- Στρογγύλοι (2 ταινίες στα πλάγια της μήτρας, μέσα στους πλατείες συνδέσμους, διέρχονται το έσω ή κοιλιακό στόμιο του βουβωνικού πόρου και καταλήγουν στα μεγάλα χείλη του αιδοίου).
- Ιερομητρικοί Ευθυμητρικοί (2 και ενώνουν το ιερό οστό με τον ισθμό της μήτρας).
- Παραμήτριο (συνδετικός ιστός περιβάλλον κυρίως τον τράχηλο επεκτεινόμενος στα πλάγια της μήτρας μεταξύ των 2 πετάλων των πλατέων συνδέσμων).

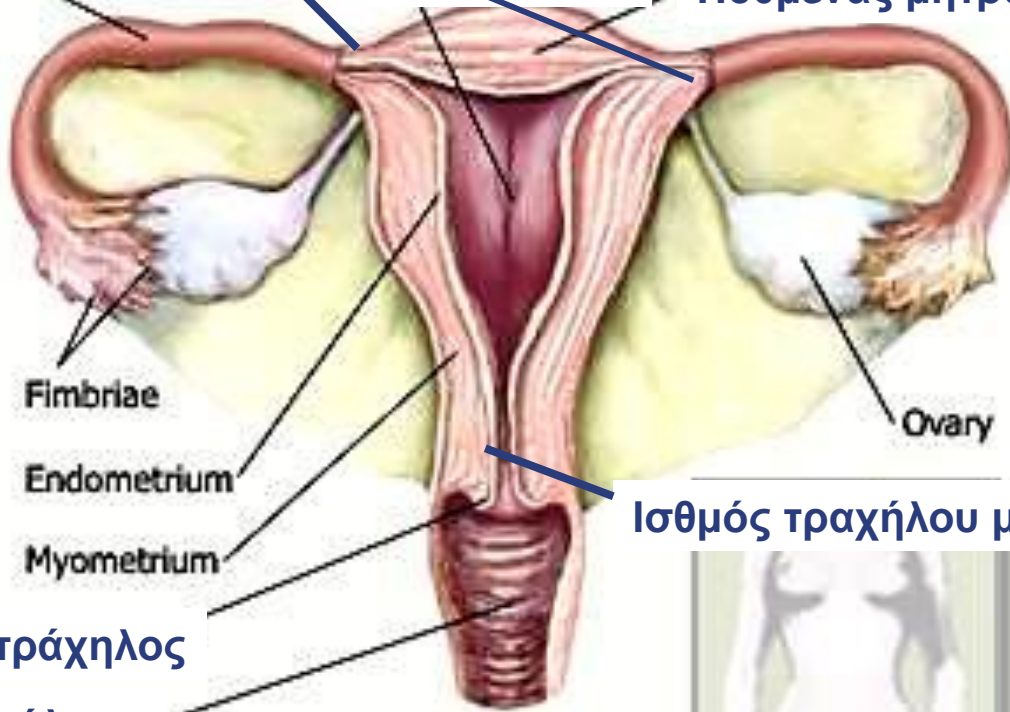
Η μήτρα

Κέρασ μήτρας

Fallopian tube

Σώμα μήτρας

Πυθμένασ μήτρας

Fimbriae

Endometrium

Myometrium

Ovary

ισθμόσ τραχήλου μήτρας

τράχηλοσ

κόλποσ

Female reproductive organs

Χωρίζεται από πάνω προς τα κάτω:

1. Πυθμένασ
2. Σώμα
3. Τράχηλοσ

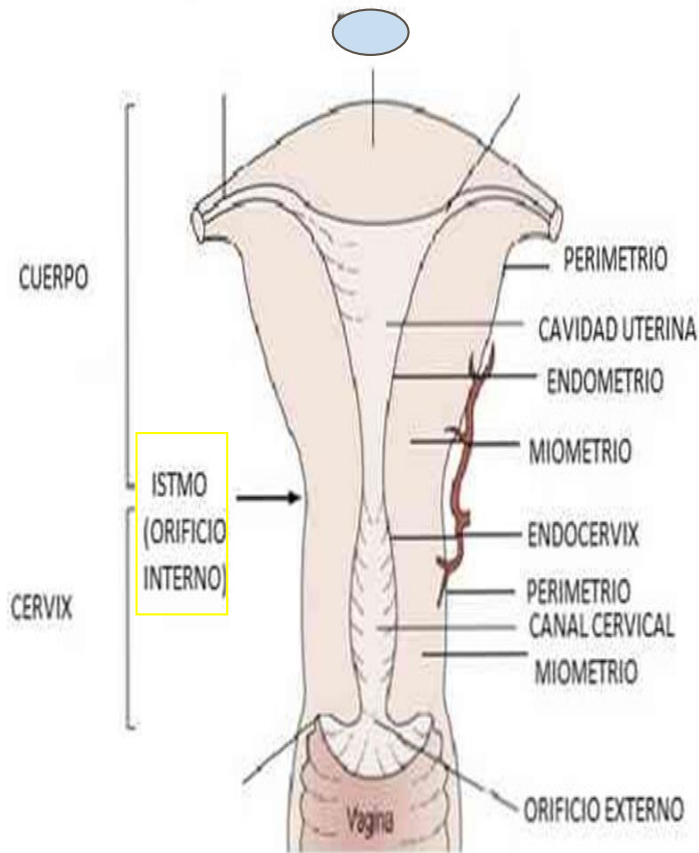
■ Κέρατα της μήτρας

Ισθμόσ της μήτρας

■ Οι αρτηρίες της μήτρας είναι οι 2 μητριαίες (κλάδοι έσω λαγονίου) και οι 2 ωοθηκικές.

Ισθμός της μήτρας

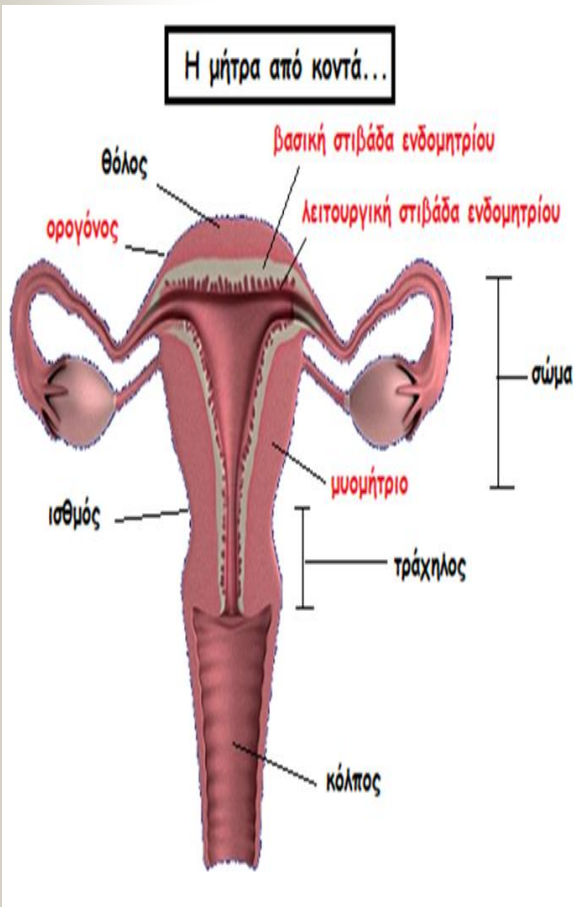
Αποτελεί μια περιοχή 4-5χιλ. σε μήκος που βρίσκεται ανάμεσα στο ανατομικό έσω τραχηλικό στόμιο και το ιστολογικό έσω στόμιο παρακάτω.

Αντιστοιχεί έξωθεν στην ανάκαμψη του περιτοναίου απο την ουροδόχο κύστη στην μήτρα (κυστεομητρική πτυχή).

Ο ισθμός στην εγκυμοσύνη διατείνεται και σχηματίζει το κατώτερο τμήμα του γεννητικού σωλήνα μήκους 7-10 εκ. κατά το τρίτο τρίμηνο της κύησης.

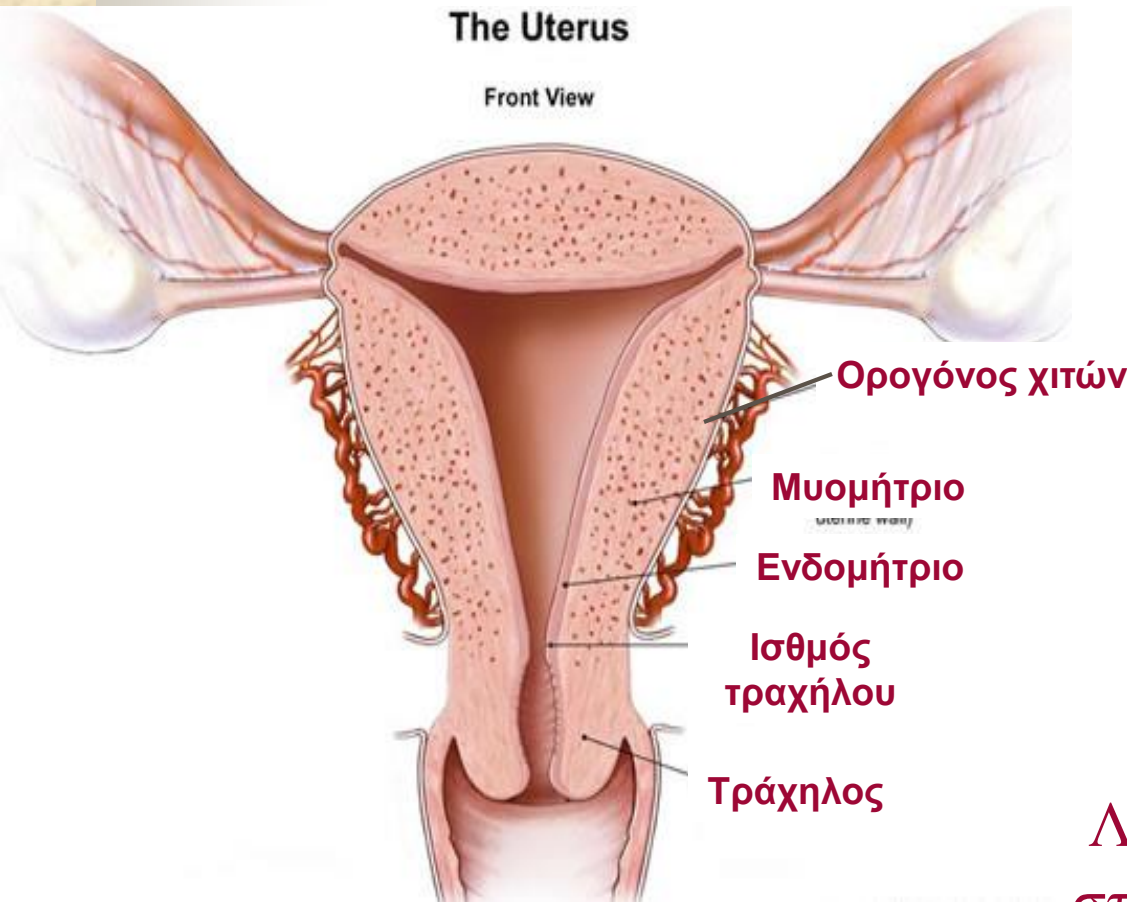
Καλύπτεται από χαμηλό κυλινδρικό επιθήλιο με λίγους αδένες.

Ισθμός της μήτρας

Ενώ το σώμα της μήτρας σχηματίζεται από ένα παχύ στρώμα λείου μυός, ο τράχηλος, ο οποίος επικοινωνεί με το άνω τμήμα του κόλπου, αποτελείται κυρίως από πυκνότερο ιστό κολλαγόνου. Αυτός σχηματίζει έναν ανελαστικό δακτύλιο, που διατηρεί το έμβρυο εντός της μήτρας, ενώ το μυομήτριο υπερπλάσσεται και διατείνεται. **Η περιοχή συνένωσης μεταξύ σώματος μήτρας και τραχήλου είναι γνωστή ως ισθμός**, ο οποίος στο τέλος της κύησης και στον τοκετό διαστέλλεται και λεπτύνεται, σχηματίζοντας το κατώτερο τμήμα της μήτρας. Σε αυτήν την λεπτή περιοχή διατέμνεται το τοίχωμα της μήτρας κατά την καισαρική τομή

Τοίχωμα μήτρας

- Το τοίχωμα του πυθμένα και του σώματος της μήτρας αποτελείται από έξω προς τα μέσα:
 - Ορογόνος χιτώνας
 - Μυομήτριο (λείες μυϊκές ίνες)
 - Βλεννογόνος ή ενδομήτριο (επιθήλιο, αδένες & στρώμα)

Λειτουργική και βασική
στιβάδα του ενδομητρίου

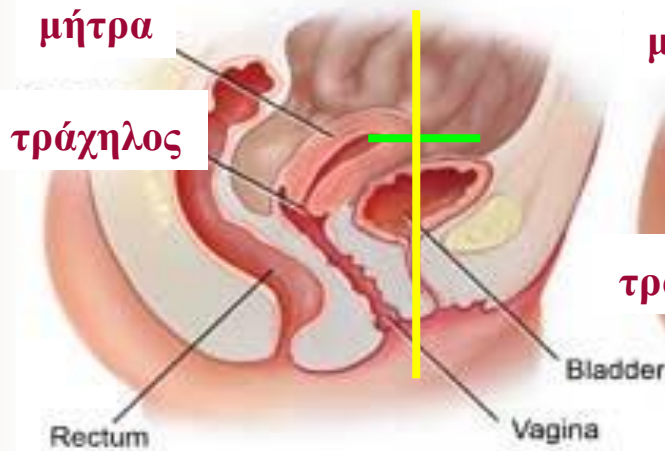
Ενδομητρική κοιλότητα

Εικόνα 4.20. Ενδομητρική κοιλότητα.

Κλίση και κάμψη της μήτρας

Φυσιολογική μήτρα

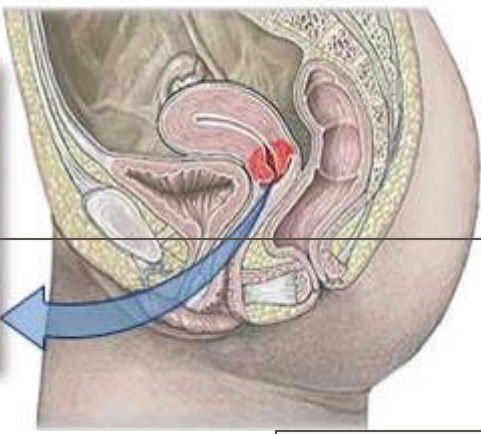

Tipped (retroflexed) Uterus

- Η σχέση του επιμήκη άξονα της μήτρας με τον κατακόρυφο άξονα της πυέλου ονομάζεται κλίση της μήτρας.
- Η σχέση του σώματος της μήτρας με τον τράχηλο της μήτρας ονομάζεται κάμψη της μήτρας.
- Φυσιολογικά η μήτρα βρίσκεται σε πρόσθια κλίση και κάμψη

τράχηλος

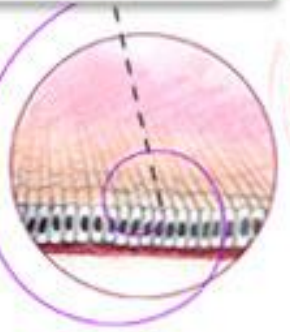

Τράχηλος της μήτρας

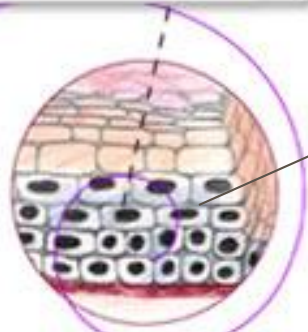
■ Μήκος τραχήλου στις άτοκες = 3 εκ

■ Έσω και έξω τραχηλικό στόμιο

Τα κύτταρα είναι ελαφρώς πιο λεπτά στα τοιχώματα του τραχήλου

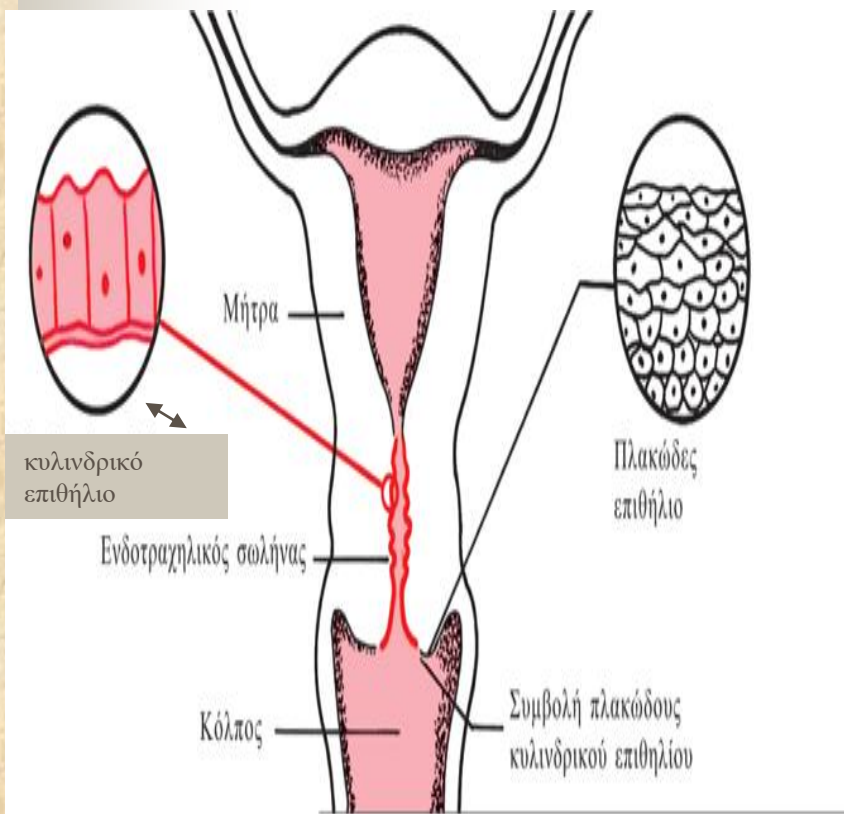
Τα κύτταρα είναι ελαφρώς παχύτερα στην εξωτερική επιφάνεια του τραχήλου

■ Ο τράχηλος αποτελείται από επιθήλιο, αδένες & στρώμα

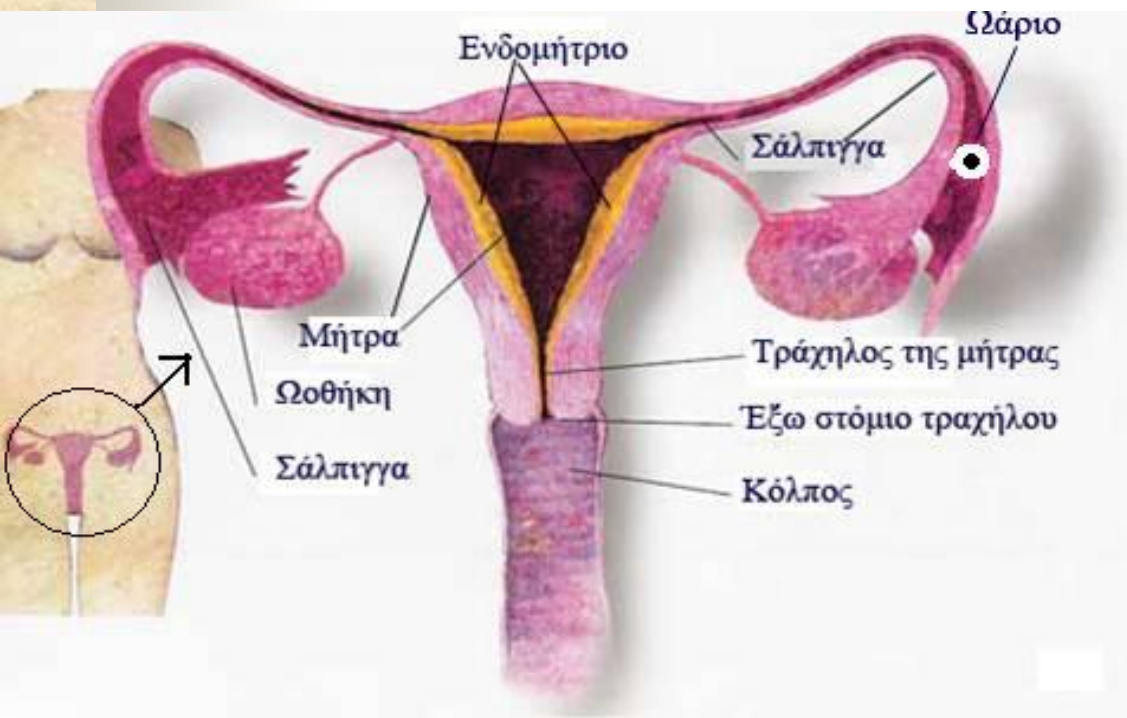
Κυλινδρικό πλακώδες

Τράχηλος της μήτρας

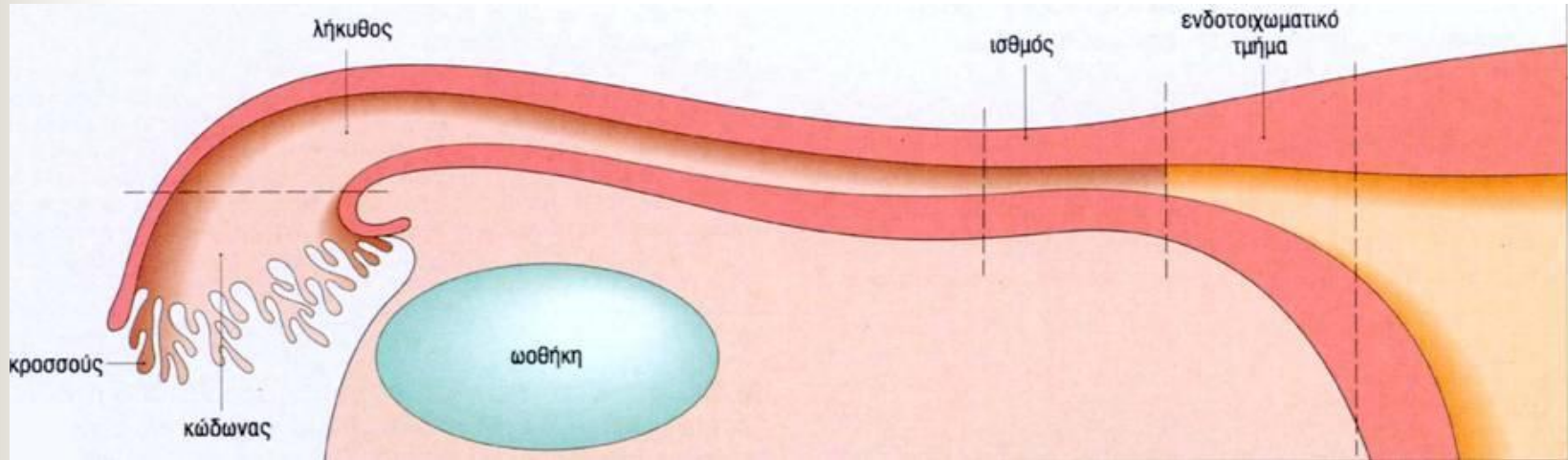
Ο τράχηλος αποτελεί το κατώτερο μέρος της μήτρας. Ιστολογικά, από το εξωτερικό προς το εσωτερικό, διακρίνουμε τέσσερις στιβάδες: τον ορογόνο χιτώνα, τη μυϊκή στιβάδα, τον υποβλεννογόνιο συνδετικό ιστό και τον βλεννογόνο. Στον ενδοτραχηλικό σωλήνα, ο βλεννογόνος αποτελείται από κυλινδρικό επιθήλιο, ενώ στο τμήμα του τραχήλου που προβάλλει στον κόλπο έχουμε πλακώδες επιθήλιο. Μεταξύ των δύο επιθηλίων υπάρχει η ζώνη μετάπλασης που αποτελείται από μεταπλαστικό επιθήλιο (μεταβατικό επιθήλιο που προκύπτει από τη μετάπτωση του κυλινδρικού σε πλακώδες)

Οι σάλπιγγες

- Δύο σωλήνες (δεξιά & αριστερά) της μήτρας.
- Αρχίζουν από το κέρασμα της μήτρας και φτάνουν μέχρι την ωοθήκη.

Οι σάλπιγγες

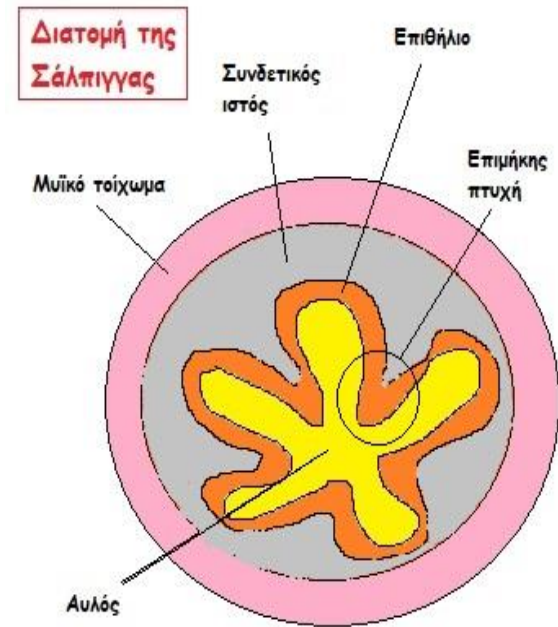
- **Μοίρες σάλπιγγας:**
 - Ενδοτοιχική μοίρα (μέσα στο τοίχωμα της μήτρας)
 - Ισθμός (το στενότερο τμήμα)
 - Λήκυθος (πλατύ τμήμα)
 - Κώδωνας (τελειώνει σε κροσσούς που ακουμπούν στην ωοθήκη)

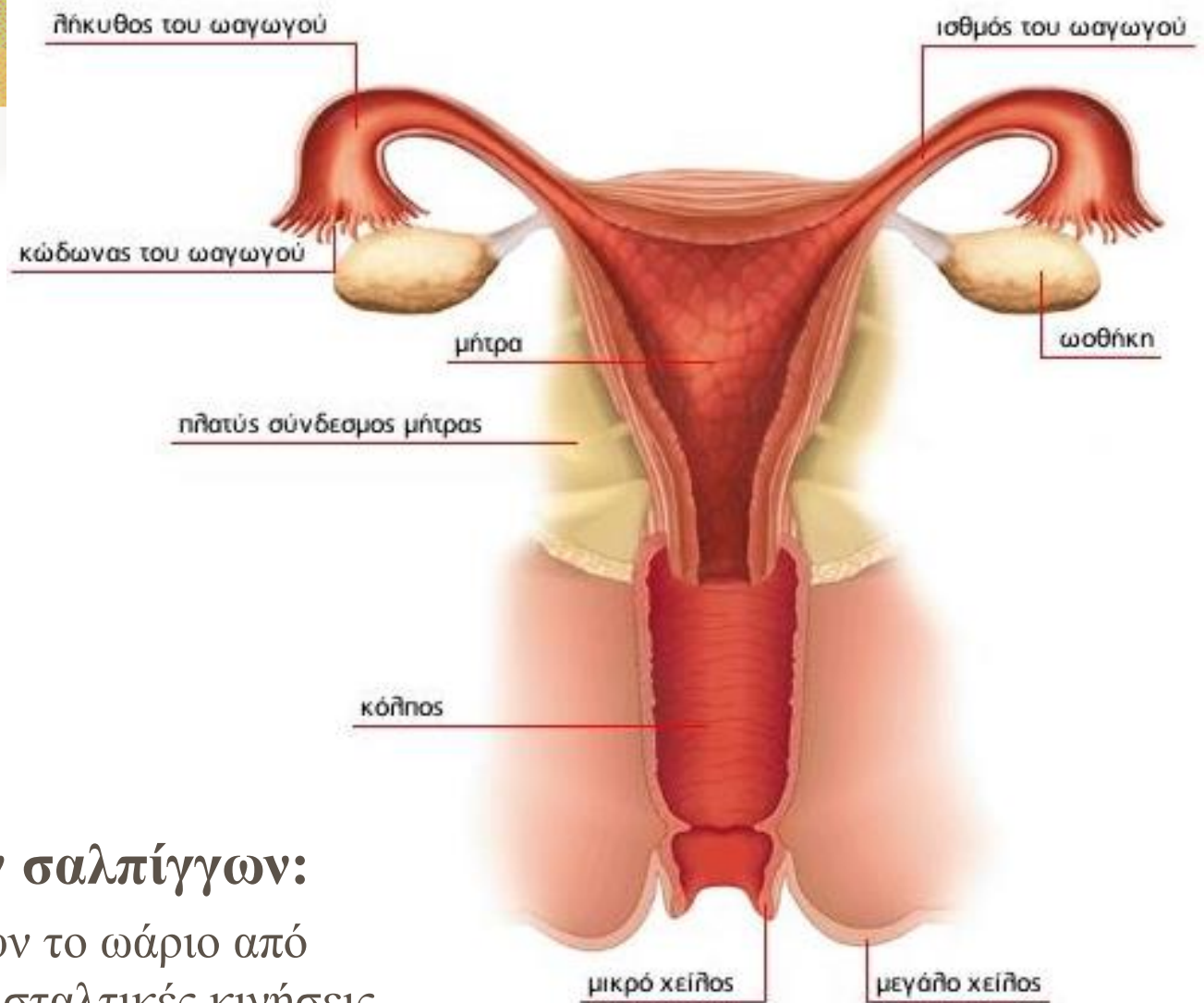
Οι σάλπιγγες

Διακρίνουμε τα εξής στρώματα από έξω προς τα μέσα:

Ένα εξωτερικό μυϊκό στρώμα

Ένα στρώμα από συνδετικό ιστό. Το στρώμα αυτό «στηρίζει» τη δομή της σάλπιγγας και εντός αυτού περιέχονται τα αιμοφόρα αγγεία, δια των οποίων αιματώνεται η σάλπιγγα. Το σαλπιγγικό επιθήλιο, το εσώτατο στρώμα του τοιχώματος της σάλπιγγας. Το σαλπιγγικό επιθήλιο παρουσιάζει επιμήκεις πτυχώσεις, δηλαδή πτυχώσεις διατρέχουσες τον αυλό της σάλπιγγας καθ' όλο του το μήκος. Στην κάθετη διατομή της σάλπιγγας οι πτυχώσεις αυτές μοιάζουν με «λοφίσκους».

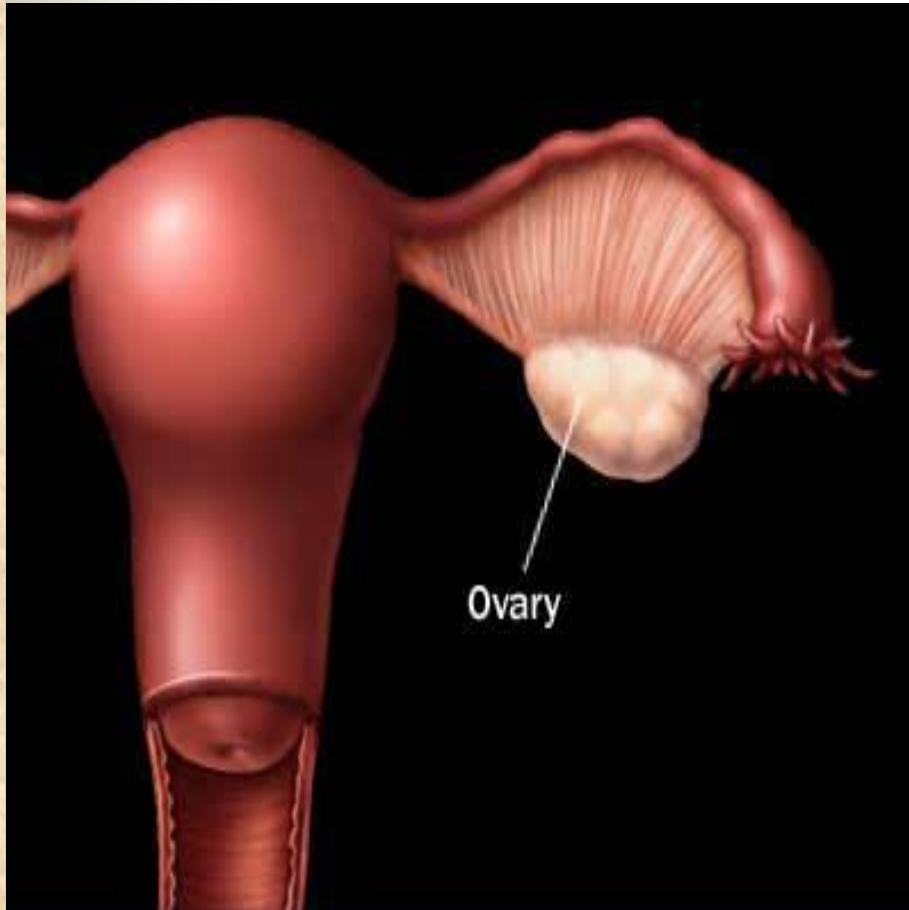

❖ Λειτουργία των σαλπίγγων:

- Οι κροσσοί παίρνουν το ωάριο από την ωοθήκη με περισταλτικές κινήσεις.
- Ακολούθως το προωθούν διαμέσου της σάλπιγγας.
- Η γονιμοποίηση γίνεται στη λήκυθο

Οι ωοθήκες

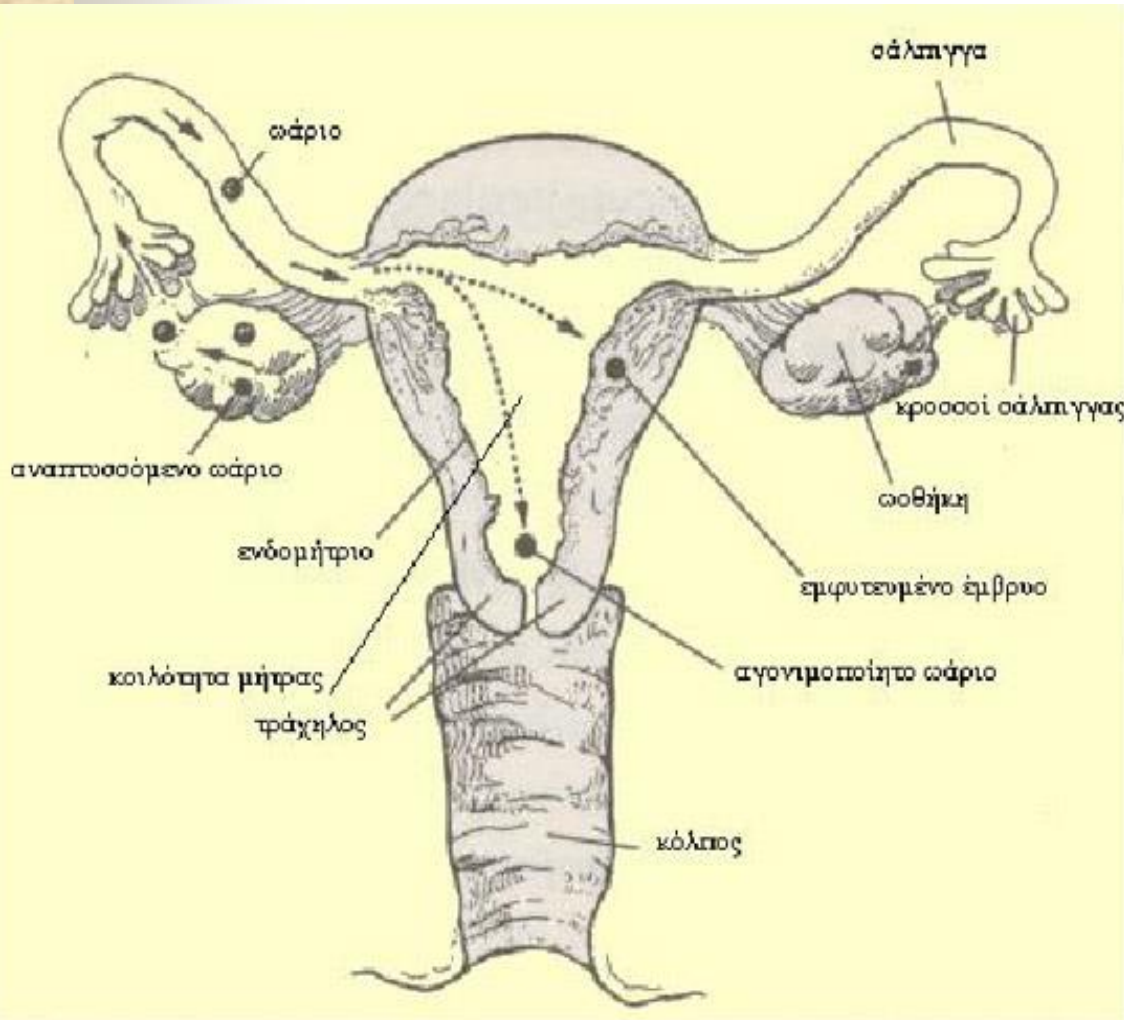

Είναι οι γεννητικοί αδένες της γυναίκας.

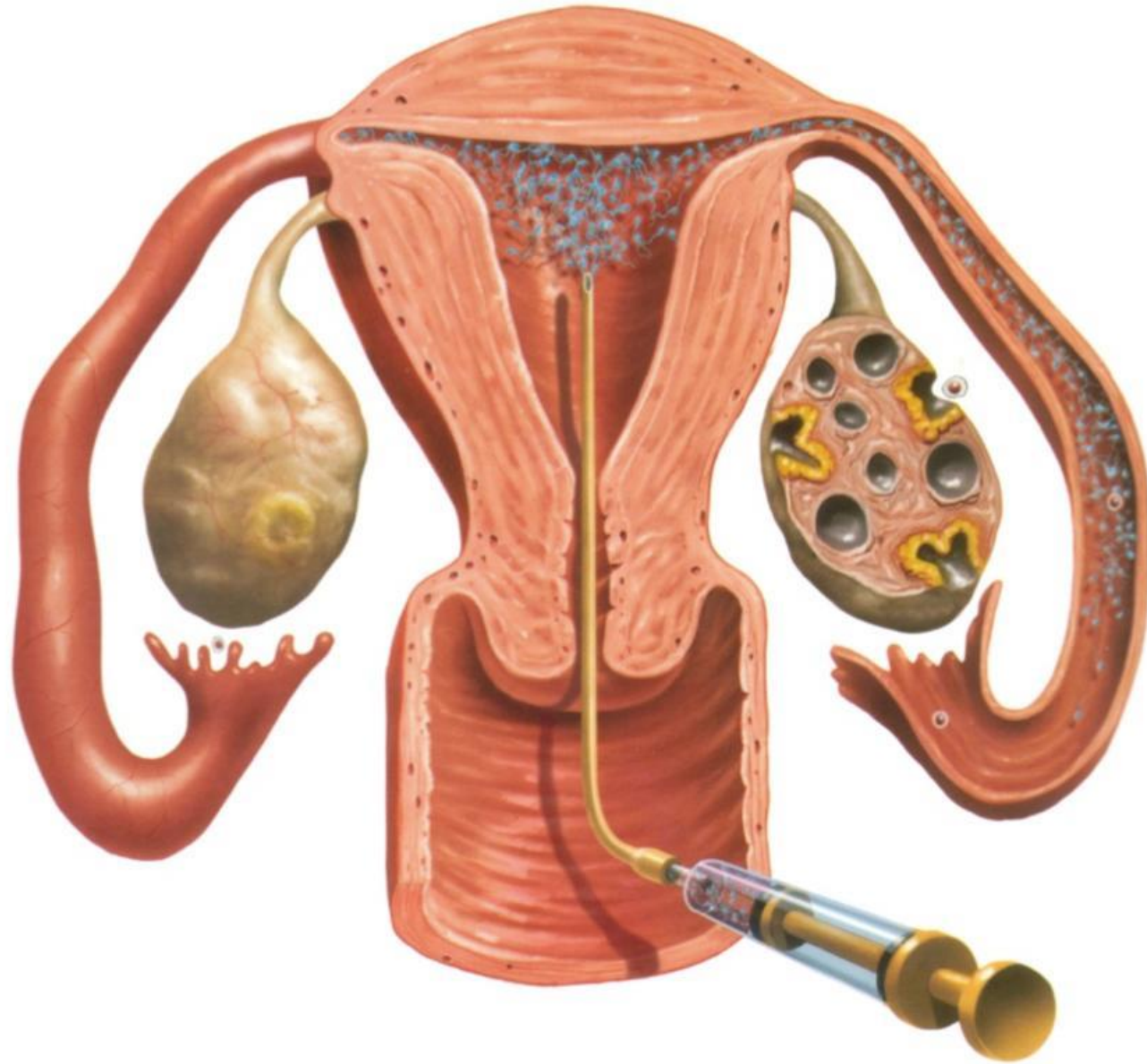
Δύο (δεξιά και αριστερά της μήτρας).

Σχήμα και μέγεθος αμυγδαλού, λευκώδης και αδιαφανής, με βάρος που κυμαίνεται από 5 έως 10 γραμμάρια ανάλογα με τη φάση του ωοθητικού κύκλου.

Οι ωοθήκες

- Γυναικείο αναπαραγωγικό όργανο μέσα στο οποίο παράγονται ωάρια. Κατά την αναπαραγωγική ηλικία της γυναίκας παρατηρούνται περιοδικά (μηνιαίες) ανωμαλίες στην επιφάνεια των ωοθηκών που οφείλονται στα ωοθηλάκια και ουλές ή συρρικνώσεις που οφείλονται στα ωχρά και λευκά σώματα

πρωτογενή ωοθυλάκια

δευτερογενή ωοθυλάκια

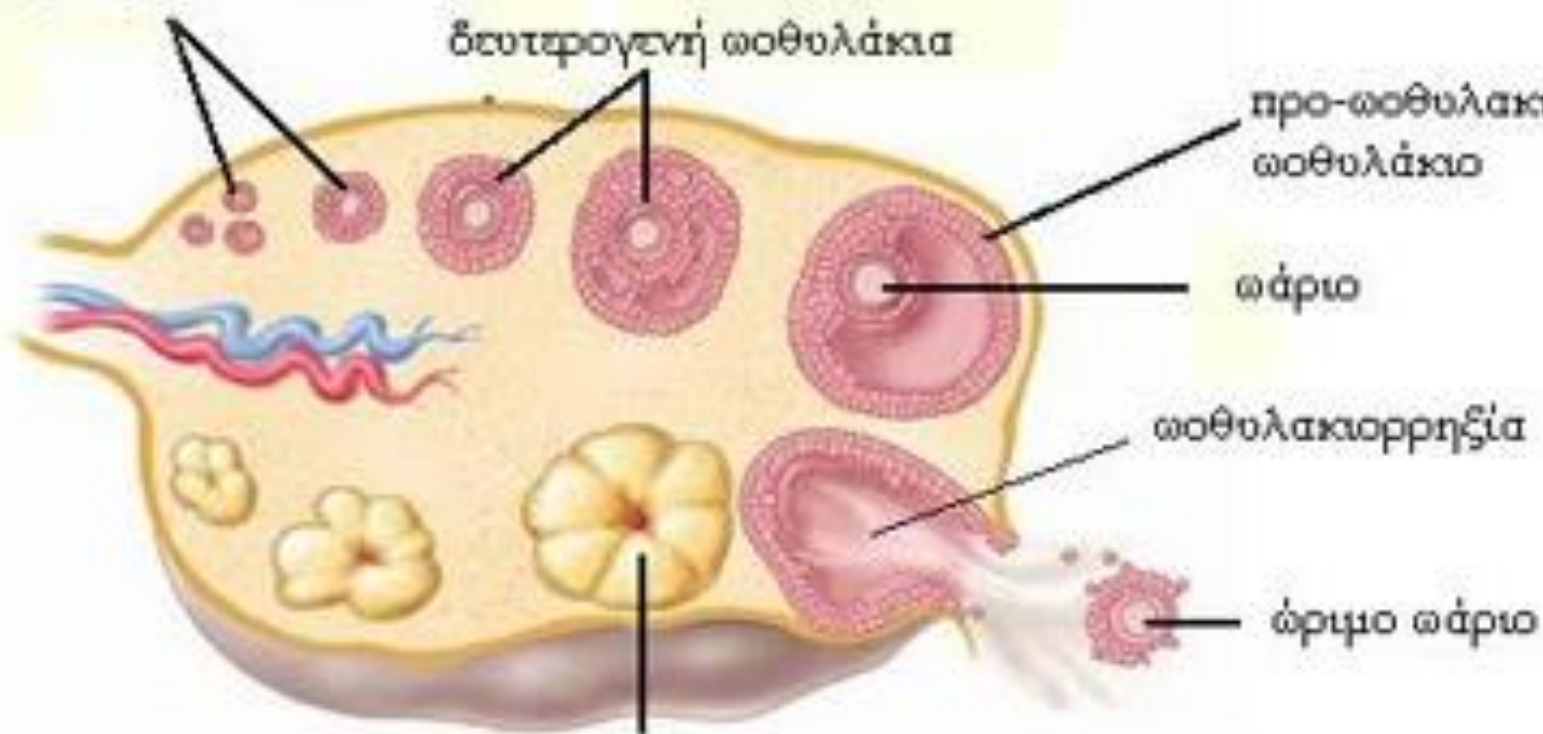
προ-ωοθυλακιορρηκτικό
ωοθυλάκιο

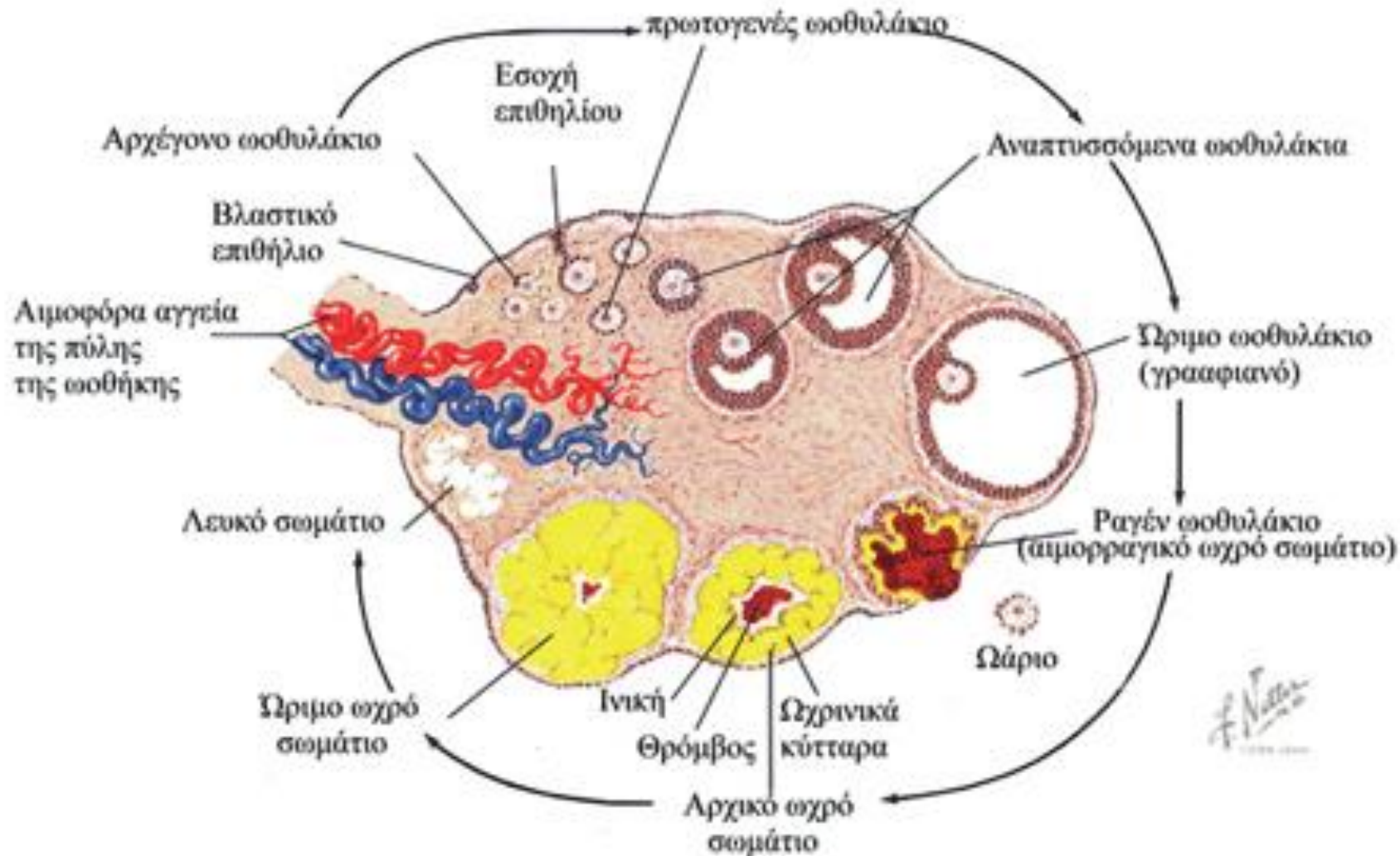
ωάριο

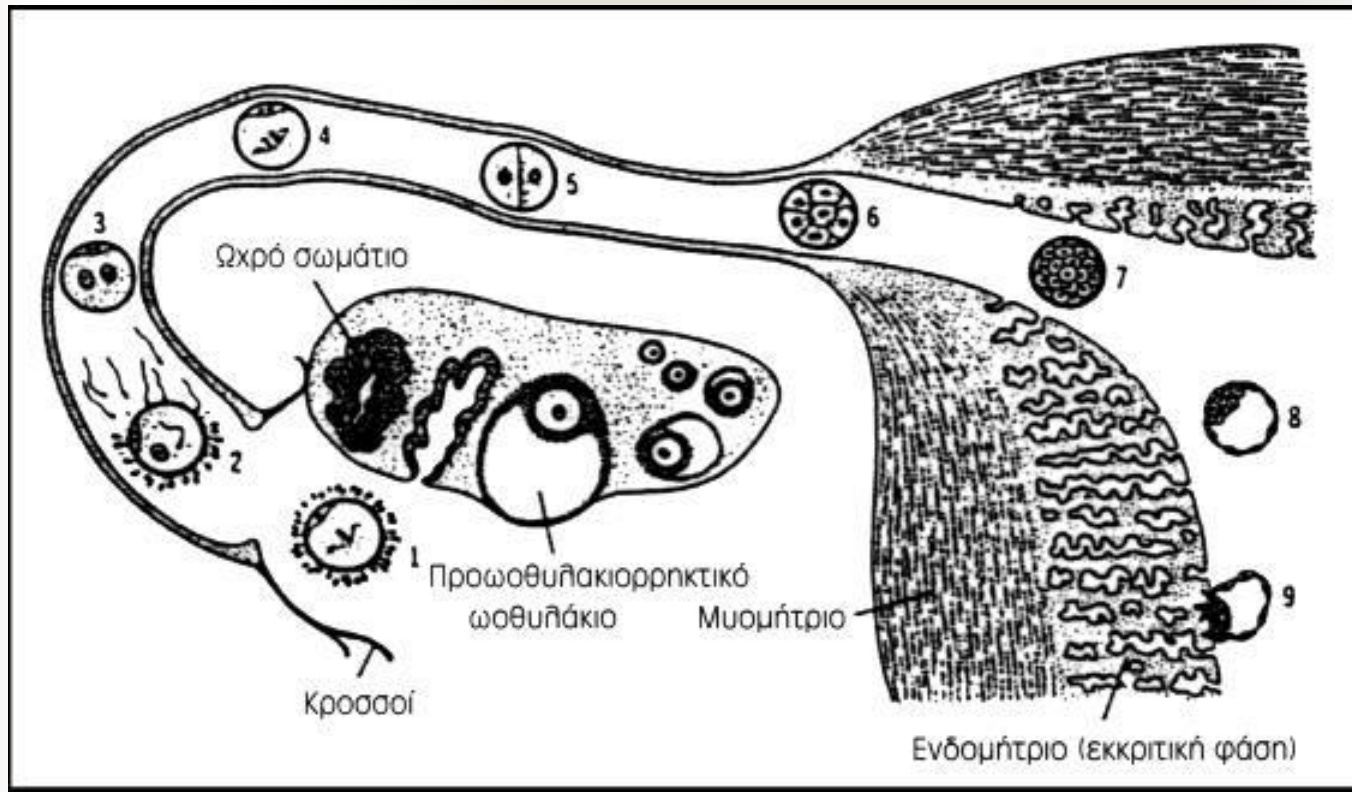
ωοθυλακιορρηξία

ώριμο ωάριο

ωχρό σωματίο

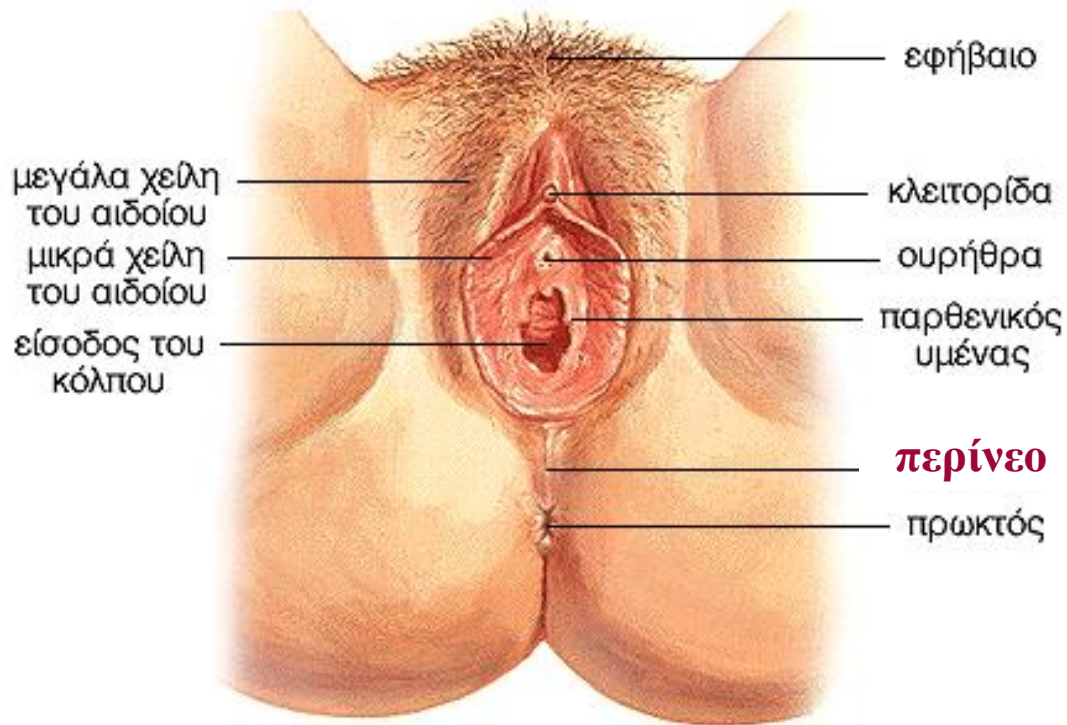

❖ Λειτουργίες των ωοθηκών:

1. Παράγουν τα ωάρια για την αναπαραγωγή
2. Εκκρίνουν τις ορμόνες οιστρογόνα και προγεστερόνη για τη ρύθμιση του γεννητικού κύκλου.

Το περίνεο

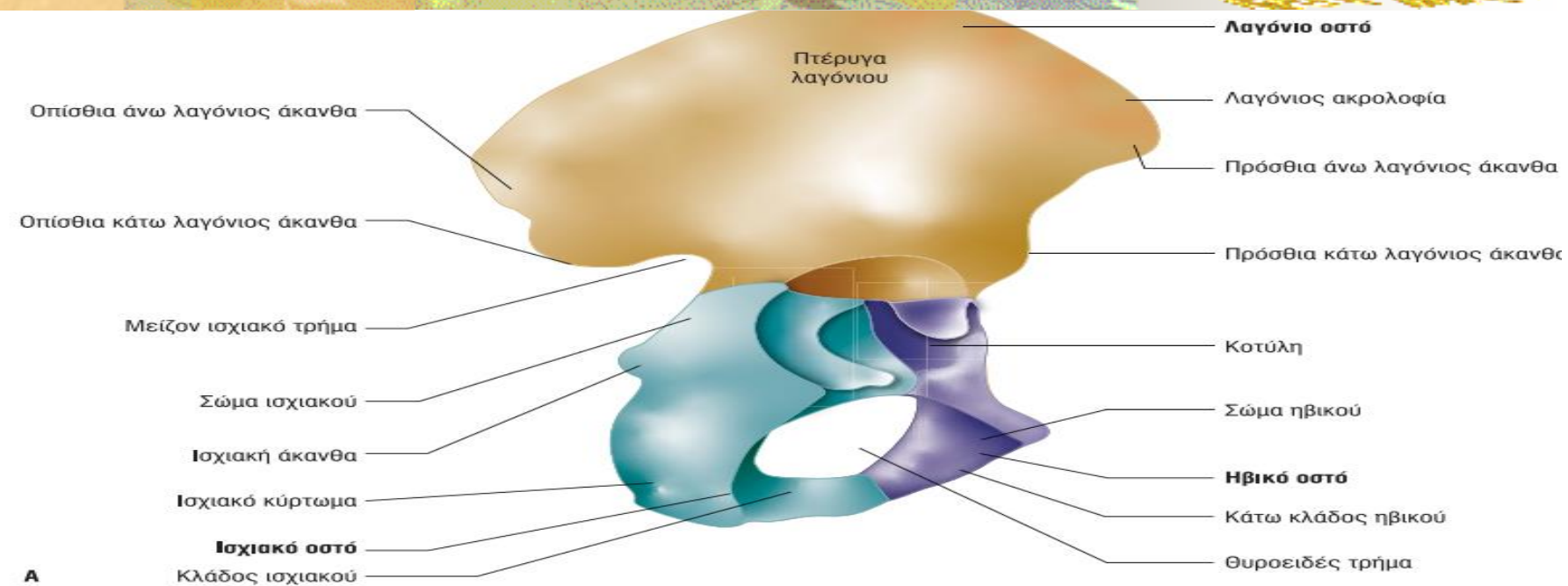
■ Η περιοχή ανάμεσα στον κόλπο και τον πρωκτό.

■ Αποτελείται από δέρμα, λίπος, μύες, συνδετικό ιστό.

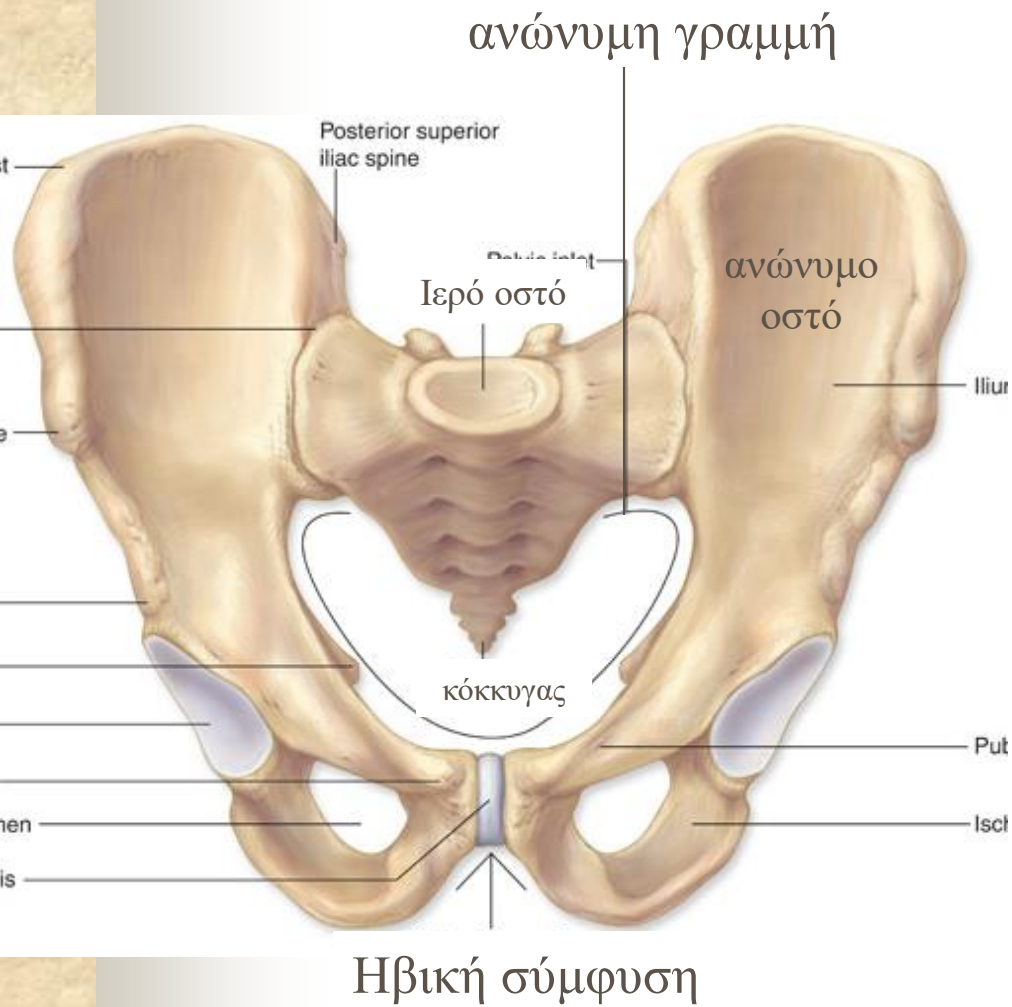
Η πύελος

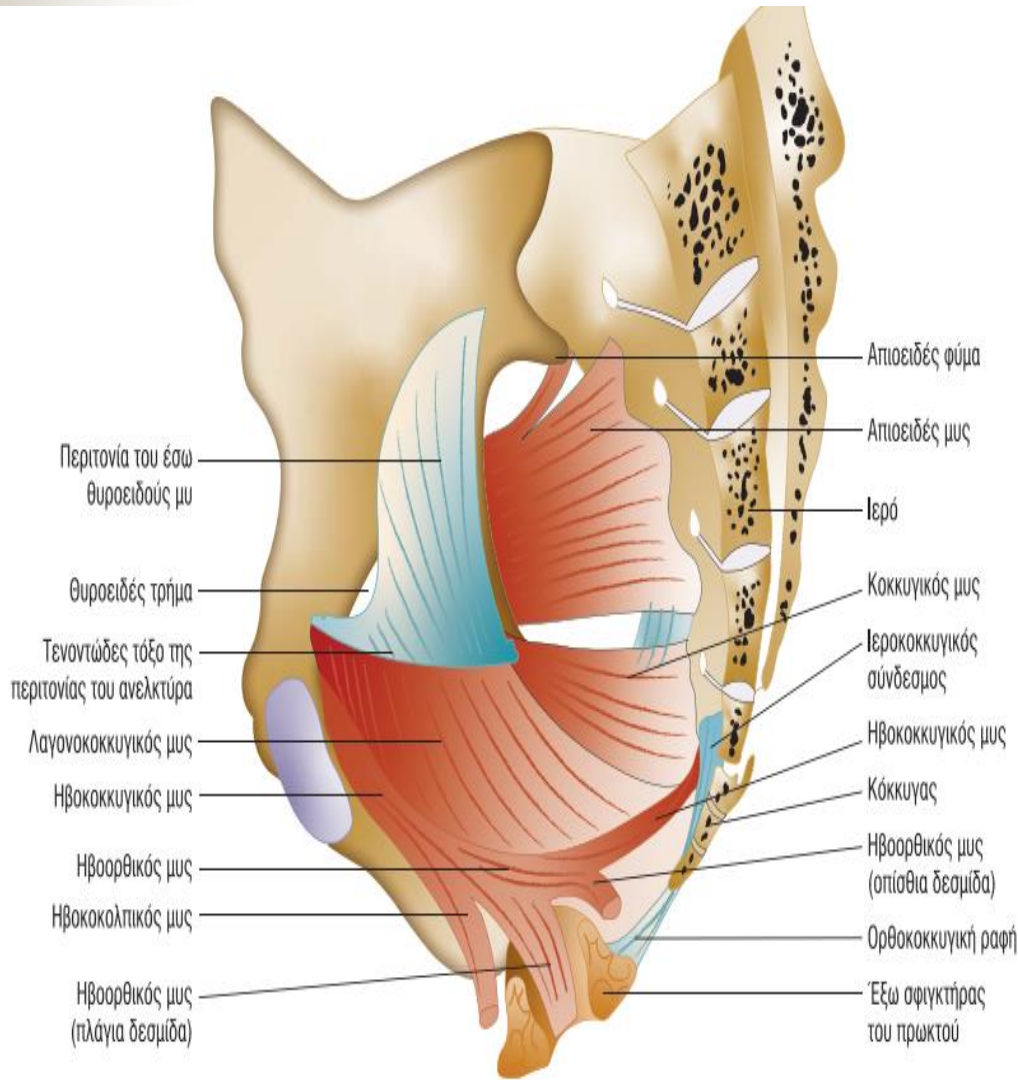
- Η γυναικεία πύελος, έχει τέτοια διαμόρφωση ώστε να προστατεύει τα όργανα του γεννητικού συστήματος, τα σπλάχνα και να διευκολύνει τη γέννηση του εμβρύου.
- Τα οστά της πυέλου είναι τέσσερα. Τα 2 ανώνυμα οστά, που σχηματίζουν το πρόσθιο και τα πλάγια τοιχώματα, και το ιερό οστό και τον κόκκυγα, που σχηματίζουν το οπίσθιο τοίχωμα.
- Τα 2 ανώνυμα μπροστά ενώνονται με έναν χόνδρο στην ηβική σύμφυση.
- Μικρή και μεγάλη πύελος. Χωρίζονται με μια νοητή γραμμή, την ανώνυμη γραμμή, η οποία διέρχεται από την ηβική σύμφυση και τη βάση του ιερού οστού.

Η πυέλος χωρίζεται στην ψευδή ή άνω πυέλο και στην αληθή ή κάτω πυέλο διαμέσου της λαγονοκτενικής γραμμής και του άνω ορίου της ηβικής σύμφυσης. Η περιφέρεια αυτής της περιοχής αποτελεί την είσοδο της αληθούς πυέλου. Το κάτω όριο της κάτω πυέλου, που ονομάζεται έξοδος της πυέλου, σχηματίζεται από τον κόκκυγα, τις ισχιακές ακρολοφίες, τον ανιόντα κλάδο των ισχίων και τον κατιόντα κλάδο του ηβικού οστού και των ιερό-ισχιακών συνδέσμων. Ο πυθμένας της πυέλου σχηματίζεται από την περινεϊκή περιτονία, τον ανεκκτήρα μυ του πρωκτού και τους κοκκυγικούς μύς. Όλες οι διάμετροι είναι φυσιολογικά μεγαλύτερες στην γυναίκα από ότι στον άνδρα.

ΠΥΕΛΙΚΟΙ ΜΥΕΣ

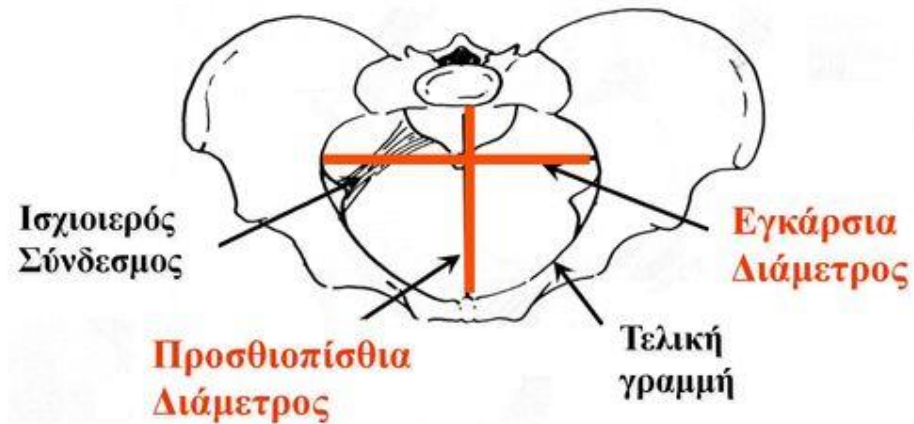
Το μυϊκό τοίχωμα της πυέλου σχηματίζεται εκατέρωθεν από τους πλάγιους πυελικούς μύες (έσω θυροειδής και απιοειδής) και από τους μύες του πυελικού εδάφους (ανελκτήρας του πρωκτού και κοκκυγικός μυς) που σχηματίζουν στην μέση γραμμή το σύμπλεγμα του ανελκτήρα μυός του πρωκτού

Οι Διαστάσεις του Άνω Στομίου

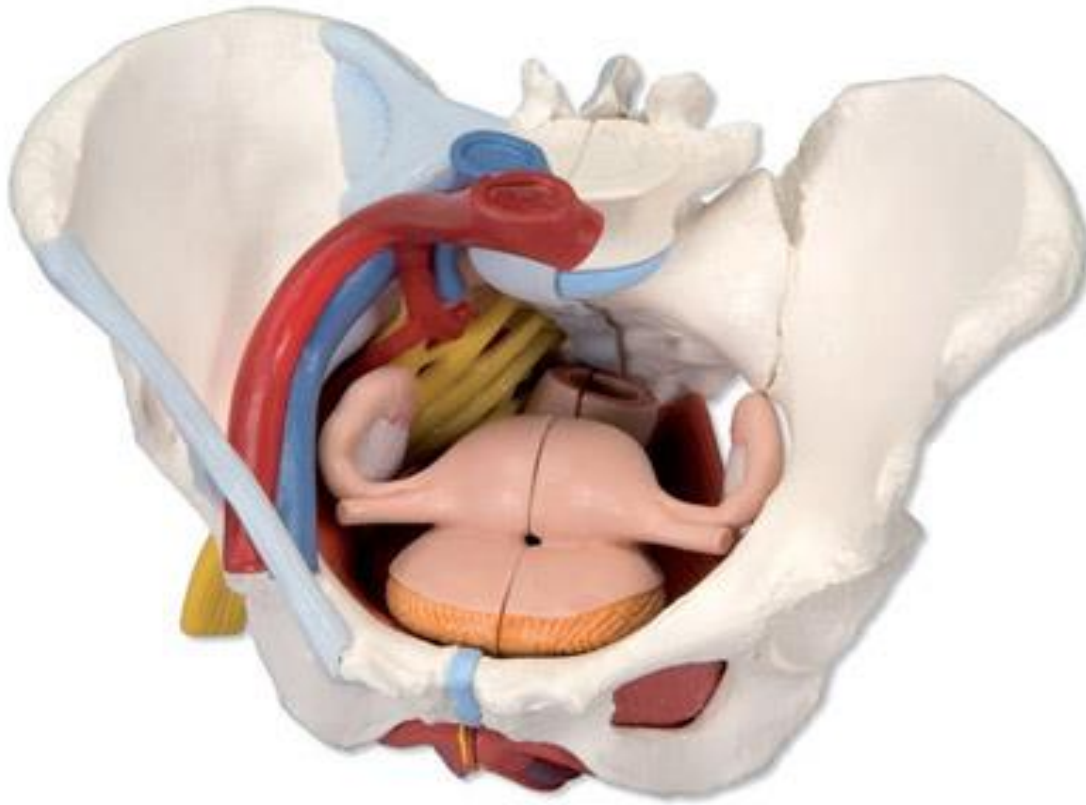
- **Η Προσθιοπίσθια Διάμετρος**
Αληθής ευθεία
μεταξύ του μέσου του άνω ορίου της ηβικής σύμφυσης & του ακρωτηρίου

Μαιευτική ευθεία
το μικρότερο άνοιγμα από το ευρύτερο τμήμα της ηβικής σύμφυσης πίσω έως το ακρωτήριο

- **Η Εγκάρσια Διάμετρος**
μετρημένη εγκάρσια από την ανώνυμη γραμμή στην μια πλευρά στην ανώνυμη γραμμή στην άλλη πλευρά

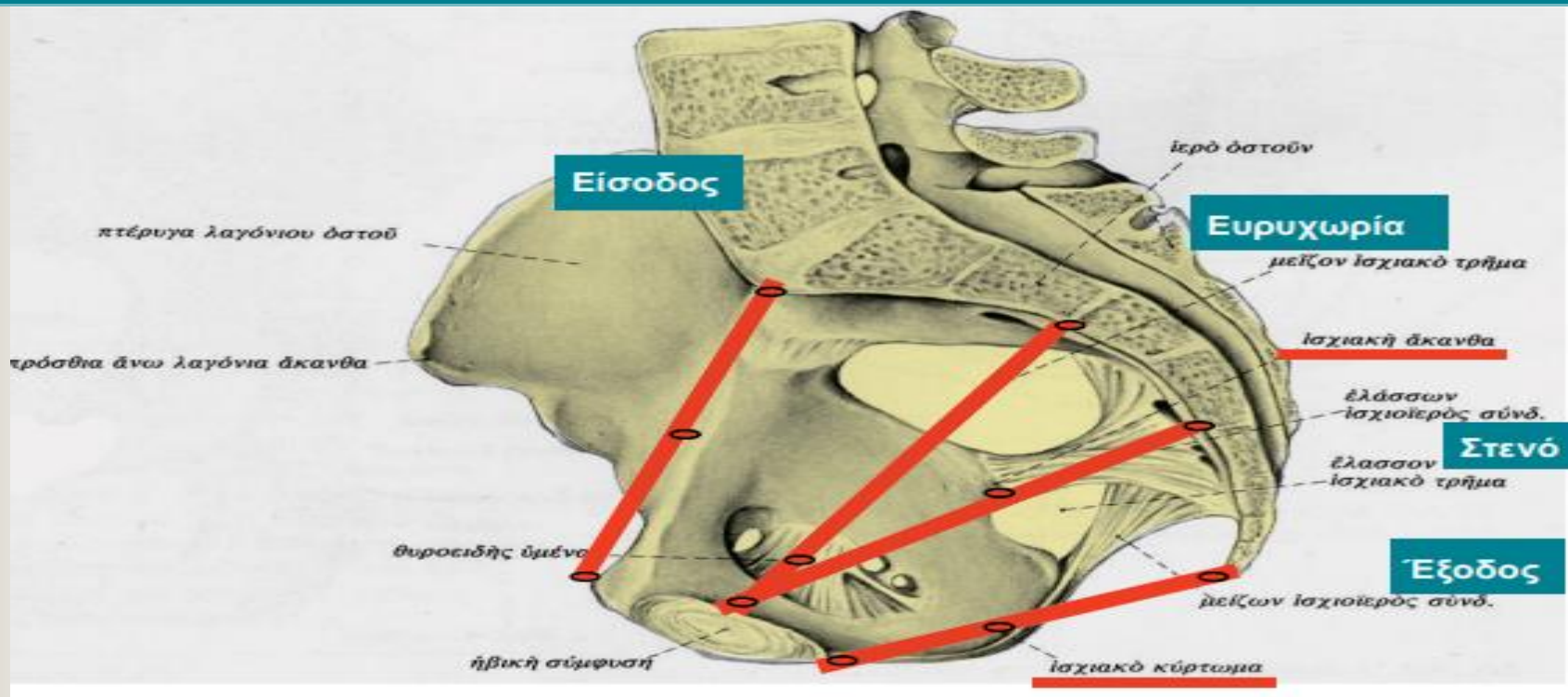
Μικρή πύελος

- Μέσα στη μικρή πύελο βρίσκονται τα εσωτερικά γεννητικά όργανα της γυναίκας.
- Κατά τον τοκετό το έμβρυο περνάει μέσα από αυτήν.
- Αποτελείται από 4 νοητά επίπεδα:
 - Το επίπεδο της εισόδου
 - Το επίπεδο της ευρυχωρίας
 - Το επίπεδο του στενού
 - Το επίπεδο της εξόδου

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Διόμετροι επιπέδων πυέλου

	Προσθιοπίσθια	Εγκάρσια	Λοξή
Επίπεδο Εισόδου	11εκ	13εκ	12εκ
Επίπεδο Ευρυχωρίας	12εκ	12εκ	12εκ
Επίπεδο Στενού	11εκ	10,5εκ	-
Επίπεδο Εξόδου	9,5-11,5εκ	11εκ	-

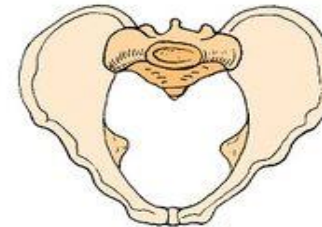
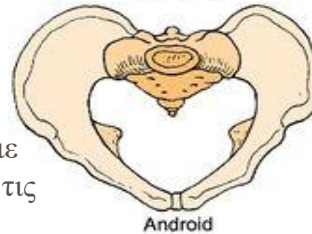
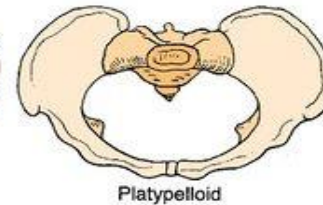
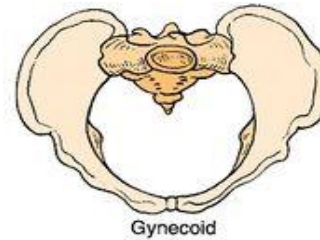

Μικρή πύελος

Ανάλογα με το σχήμα της εισόδου της μικρής πυέλου υπάρχουν τέσσερα είδη γυναικείας πυέλου

Γυναικοειδής

Η γυναικοειδής πύελος (45-50%) με σχεδόν στρογγυλό σχήμα εισόδου και φυσιολογική απόσταση ισχιακών ακανθών. Το άνοιγμα της περιφέρειας αυτών των γυναικών είναι μεγαλύτερο από το άνοιγμα των ώμων τους

Ανδροειδής

Η ανδροειδής πύελος (20-25%) με καρδιόμορφο σχήμα εισόδου, με τις ισχιακές άκανθες να προεξέχουν περισσότερο και η διάμετρος τους να είναι μικρή. Η εγκάρσια διάμετρος της εισόδου είναι μεγάλη και περίπου ίση με την προσθιοπισθία διάμετρο. Τα πλάγια τοιχώματα της πυέλου συγκλίνουν μεταξύ τους και η έξοδος είναι λίγο στενότερη. Το άνοιγμα της περιφέρειας αυτών των γυναικών είναι αντίστοιχο με το άνοιγμα των ώμων τους

Πεπλατυσμένη

Η πεπλατυσμένη πύελος ή πλατυπυελοειδής (>3%) που χαρακτηρίζεται από μικρότερου μήκους προσθιοπίσθια διάμετρο και μεγαλύτερου μήκους εγκάρσια. Το ακρωτήριο των μαιεντήρων προβάλλει προς τα εμπρός. Η είσοδος της πυέλου έχει σχήμα νεφροειδές. Εάν μία από τις κύριες διαμέτρους της πυέλου είναι μικρότερη κατά 1,5-2 εκ., χαρακτηρίζεται ως στενωμένη

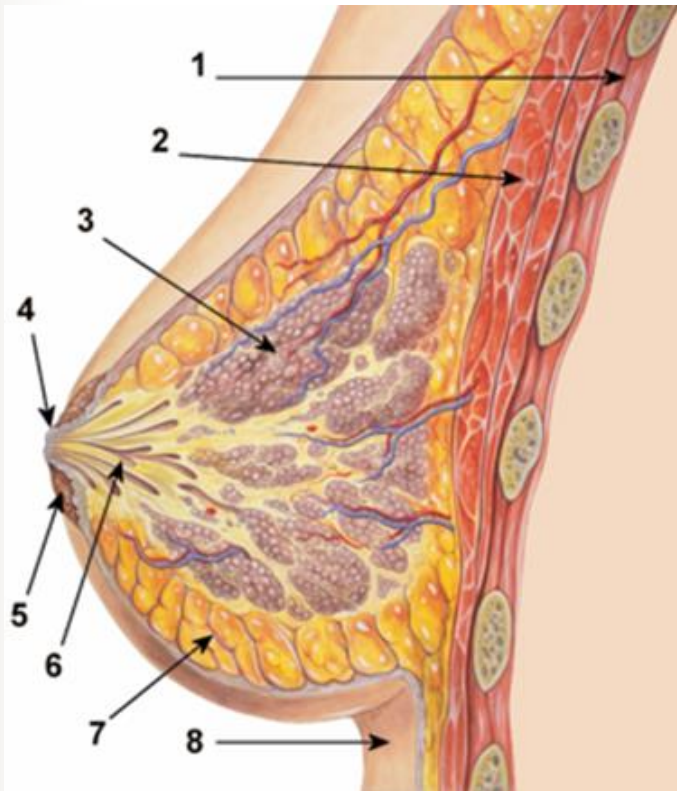
Ανθρωποειδής

Η ανθρωποειδής πύελος (25-35%) η οποία ομοιάζει με την πύελο των ανθρωποειδών πιθήκων. Σε αυτήν η προσθιοπίσθια διάμετρος είναι χαρακτηριστικά επιμηκυσμένη και η είσοδος της πυέλου έχει ωοειδές σχήμα. Ο τύπος αυτός της πυέλου ευνοεί την επιμένουσα οπισθία ινιακή προβολή και το παρατεταμένο πρώτο στάδιο του τοκετού. Οι γυναίκες που έχουν αυτόν τον τύπο πυέλου είναι συνήθως ψηλές, με στενούς γοφούς και ευρείς ώμους

Μικρή πύελος

	Gynecoid	Anthropoid	Android	Platypelloid
				
Pelvic inlet Transverse diameter		Narrow		
AP diameter		Wide		Narrow
Forepelvis	Wide	Divergent	Narrow	Straight
Pelvic midcavity Side walls	Straight	Narrow	Convergent	Wide
Inclination of sacrum		Wide	Forward	Narrow
Pelvic outlet Subpubic arch	Wide		Narrow	Wide

Μαστός

Βρίσκεται στο πρόσθιο θωρακικό τοίχωμα μεταξύ 2^{ης} και 6^{ης} πλευράς. Έχει πρόσθια και οπίσθια επιφάνεια και την περιφέρεια.

Μαστός

- **Πρόσθια Επιφάνεια**
- **Θηλή** (κωνοειδές έπαρμα δέρματος με πολλές ρωγμές και 15-20 στόμια στο κέντρο για την εκβολή των γαλακτοφόρων πόρων)
- **Θηλαία Άλωσ** (περιοχή γύρω από τη θηλή φέρουσα 10-15 αλωαία οζίδια που περικλείουν τους αλωαίους αδένες, οσμηγόνοι και σμηγματογόνοι)
- **Οπίσθια Επιφάνεια** (υπόκοιλη περιοχή, πάνω στην περιτονία του μείζονα θωρακικού μ.)
- **Περιφέρεια** (συνέχεται με το δέρμα γύρω από το μαστό)